

primorski utrip

časnik za območje občine Piran, Istre in zamejstva

Adriatic

November 1996

leto 3 številka 35, cena 80 SIT

splošna banka koper

SLOVENIJA V EU - NAVDUŠENJE IN STREZNITEV

Želje vzhodnoevropskih držav priti "nazaj v Evropo" so razumljive iz političnih in gospodarskih razlogov, za obljube Evropske unije o širjenju na vzhod pa ni nikakršnih gospodarskih razlogov. Zato bo EU svojo odločitev verjetno odlagala z raznovrstnim pogojevanjem.

O tem kako zahtevna je "evropska nevesta", kakšna bo cena Evrope za Slovenijo in cena Slovenije za Evropo, je na nedavnem posvetovanju pravnikov v Portorožu govoril znani makroekonomist, doktor ekonomskih znanosti Jože Mencinger, predstojnik Ekonomskega inštituta pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

(Stran 5-8)

ZAVRNILI POBUDO PODJETNIKOV

Ustavno sodišče Republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Ervina in Slavice Dokič iz Pirana v celoti zavrnilo pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o ureditvi cestnega prometa v občini Piran in odloka o spremembi odloka o določitvi regionalnih cest Vlade RS.

RENTABILNO PODJETJE, NERENTABILNA KONCESIJA

Koprsko podjetje I & I d.o.o., ki od 1. septembra letos v skladu s koncesijsko pogodbo opravlja javne avtobusne prevoze potnikov za območje občine Piran, je v petek (15. 11.) pred lucijsko Taverno, predstavilo nove avtobuse piranskega mestnega prometa. Poročali so tudi o vmesnih rezultatih izvajanja koncesija za mesec september in oktober 1995, ki nakazujejo, da javni prevozi prinašajo izgubo.

Za koncesijo se je odločila tudi Mestna občina Koper

Povabljeni na predstavitev, predstavniki podjetja in Občine Piran, so se po ogledu novih avtobusov preselili v notranje prostore Taverno, kjer sta Ivan Djurkov, direktor družbe I&I, d.o.o. in Ljubo Bertok, načelnik Urada za premoženje in gospodarske javne službe Občine Piran, predstavila prve rezultate in tudi praktične učinke koncesijske pogodbe.

Občina Piran je bila prva občina na Obali, ki je (po razpadu Slavnika) sklenila koncesijsko pogodbo z novim avtobusnim podjetjem I & I d.o.o. in si je v poizkusnem obdobju že nabrala nekaj izkušenj. Kot so povedali na predstavitvi, se je za koncesijo odločila tudi Mestna občina Koper. Odlučbo za za 12-letno koncesijsko obdobje so prejeli dan prej (14. 11.), verjetno pa se bo za nekaj podobnega odločila tudi izolska občina.

Koncesionar uresničuje pričakovanja

Ugotavljajo, da je podjetje že realiziralo nekaj zahtevkov iz pogodbe in da je napravilo pozitiven premik v smeri izboljšanja kakovosti prevoza potnikov. Koncesionar se je namreč pogodbeno zavezal, da bo kupil sedem primernih avtobusov, uredil 22 postajališč in na sploh zagotovil kakovostno raven avtobusnih prevozov.

Pet novih mercedesovih avtobusov so že kupili in jih postavili na ogled pred Taverno v Luciji, dva z oznako MM (iz mariborske Metalne) pa še pričakujejo.

Napovedana izguba

Relativno visoka naložba za nakup prvih pet avtobusov (1,9 milijona DEM) ter dejstvo, da opravljanje tovrstne gospodarske javne službe praviloma naj ne bi bil rentabilen posel, ne obeta dobička ampak izgubo, ki jo bo moral skozi različne oblike v precejšnji meri kriti koncedent (občina). Ta finančni rebus bo še posebej zanimiv za bčinske svetnike, ki verjetno ne bodo najbolj veseli, ko bodo prejeli na mizo obračun stroškov iz naslova koncesijske pogodbe.

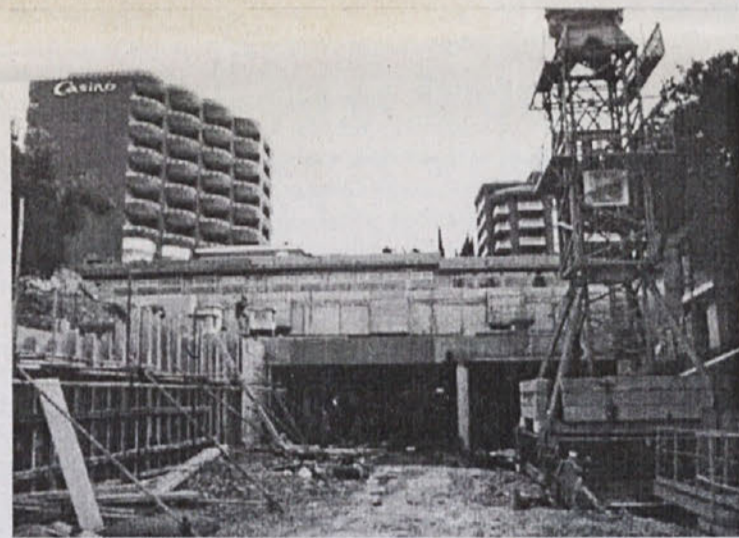
Zastoj prevozi in nerentabilne proge

Podjetje je 1. septembra zastoj prevažalo potnike na vseh linijah mestnega prometa. Samo na relaciji Fornače-Tartinijev trg so v mesecu septembru brezplačno prepeljali 7.805, v mesecu oktobru pa 9.365 potnikov. Poseben problem za rentabilno poslovanje podjetja, predstavljajo tako imenovane nerentabilne proge za katere podjetje po logiki kovanja dobička naj ne bi imelo posebnega interesa. To še posebej čutijo potniki in odročnih vaseh. Marjetko Česnik, predsednica Sveta KS Sv. Peter je zanimalo prav to vprašanje.

Pričakujejo "kraj" potnikov

(Nadaljevanje na 11. strani)

Z GARAŽO TUDI CESTA

Ce držijo tokratne napovedi naj bi v soboto, 7. decembra zares odprli prvo prizemno garažo v Piranski občini v kateri bo prostor za 415 avtomobilov, na voljo pa bo tudi nekaj površin za poslovne prostore. Metropol hoteli d.d. bodo za to zanimivo naložbo odšteli vsega skupaj okoli 10 milijonov tolarjev, dobrih 14 odstotkov vrednosti pa bo treba plačati za komunalne prispevke.

Na prvi pogled se zdi, da garaža z dveh strani nekoliko zastira pogled na hotel, sicer pa je sedaj, ko je še vse v surovem stanju težko govoriti o okusih. Garažo bodo deloma zasipali z zemljo, ki so jo odkopali na začetku gradnje in zvozili na kup pred hangarjem Marine.

Na svoje bodo prišli tudi okoliški krajanje, ki so pred začetkom gradnje ostro protestirali in naslovili na Občinski svet peticijo v bojzani, da bo investitor ukinitel del ceste, ki je vodila tudi do njihovih prebivališč. To se očitno ne bo zgodilo.

FOTO: Franc Krajnc

Novoletno nagradno žrebanje za vse naše stranke, kupce in koristnike naših storitev

1. nagrada: Fotoaparati Jashica Microtec zoom 120 DB. Vrednost: 70.000 SIT, 2. nagrada: Daljnogled, 3. nagrada: Stojalo za kamero in fotoaparati

4. nagrada: Torba za fotoaparati ali kamero, in še vrsta drugih vrednih nagrad.

Kupon, ki vam bo morda prinesel srečo! Pri nakupu v našem Quicklab foto color laboratoriju bomo skupaj z vami izpolnili kupon in ga spravili do 31. 12. do 10.00 ure, ko bo pred trgovino Minicoop na Bernardinu javno žrebanje. Morda boste prav vi odnesli vredno nagrado. Imena nagrajencev bodo objavljena v januarški številki Primorskega utripa.

Novost v naši ponudbi! Če pri nas kupite film, vam ga bomo brezplačno razvili.

Quicklab

IZDELAVA FOTOGRAFIJ V ENI URI - RAZVIJANJE DIAPOZITIVOV - IZDELAVA FOTOGRAFIJ IZ DIAPOZITIVOV - PRODAJA FOTOMATERIALA IN OPREME

Foto color laboratory - Obala 7, Bernardin, 66320 Portorož - Tel.: +386 66 775 664
Foto color atelje - Obala 120, Lucija, 66320 Portorož - Tel.: +386 66 770 537

fotooptika RIO NOVO!

KAKO BREZPLAČNO PARKIRATI !!!
Našim cenjenim strankam se ob odhodu parkirna vrača za dobo 2 ur. Zato pustite svoj avto na urejenih in varovanih parkiriščih.

Pred nakupom novih očal pridite po nasvet ker za vaše oči - fotooptika RIO poskrbi.

FOTOOPTIKA RIO Izola
Urnik 9-12 17-20 sobota 9-12
Izola, Ljubljanska 24, Tel.: 066 61 403

MLINOTEST

PEKARNA Koper d.o.o.

Pobeška 15, 66000 Koper
Tel.: 066/31-303
Fax: 066/31-303

UTEMELJEN SUM ZLORABE POLOŽAJA?

Direktorja portoroške igralnice, Ernesta Dobravca so v nedeljo 17. novembra poklicali na razgovor kriminalisti koprške Uprave za notranje zadeve. Do tega je prišlo zaradi suma, da je podjetje neutemeljeno izplačalo provizijo nekemu italijanskemu državljanu, ki je imel za nalogo pridobivanje gostov za portoroško igralnico.

Začenja se sezona ulova cipljev

S 1. decembrom se bo v Piranskem zalivu oz. portoroškem rezervatu začela sezona cipljev. Tradicionalno s tem dogodkom se začenjajo tudi zapleti okrog podelitve koncesije za ulov, ki jo na predlog posebne komisije podeljuje Upravna enota Piran. Očitno letos ne bo šlo vse gladko, kajti skupina piranskih poklicnih ribičev, ki jih vodi Ivo Žigo, se je menda že pritožila na odločitev posebne komisije, ker je Občinski upravni enoti predlagala naj podeli koncesijo skupini ribičev Robija Lelasa in ne njim. O pritožbi, naslovljeni na Ministrstvo za kmetijstvo navajajo, da so oni tisti, ki izpolnjujejo vse pogoje... Upamo, da poleg ministrstva za prepir ne bodo zvedele še ribe in si privoščile zborovanje nekoliko čez, na drugi polovici mejne črte in osrečile sosedo.

SMO LOKALNO SAMOUPRAVO POSTAVILI NA GLAVO?

Če bi v Sloveniji, preden smo ustanovili množico 147 občin, bolj natančno opredelili vprašanje ustanavljanja mestnih občin in pokrajin, zlasti pa njihove pristojnosti, ne bi prišli v "mrtev" kot razvoja lokalne samouprave.

O teh vprašanjih so govorili tudi na nedavnem srečanju slovenskih pravnikov v Portorožu. Dr. Rajko Pirnat je mnenja, da je pri pripravljanju zakonskih rešitev treba imeti celotno vizijo končnega sistema lokalne samouprave in uprave na lokalni ravni, saj je le z upoštevanjem končne slike mogoče usklajeno pripravljati posamične rešitve. Zavzema se za oblikovanje dokumenta, ki bi ga moral sprejeti državni zbor, v katerem bi bila določena temeljna izhodišča nadaljnje reforme lokalne samouprave in uprave na lokalni ravni. Trenutno stanje je pač takšno, da imamo 147 občin namesto prejšnjih 62 komun in evidentiranih 47 zahtevkov za nove občine, 59 upravnih enot in odprto vprašanje koliko naj bi bilo pokrajin, ter kakšne naj bodo njihove izvirne pristojnosti.

V labirintu nedorečene lokalne samouprave se je znašla tudi piranska občina, ki že nekaj mesecev zamača na odgovor, ali bo lahko postala mestna? Kot vse kaže ni nobene prave volje več, da bi Piran, ki je v davni preteklosti že imel mestne pravice, zares kmalu lahko postal mesto oz. mestna občina. V primežu nejasnosti kaj je velika in kaj majhna občina je tudi Mestna občina Koper. Slednja naj bi bila prevelika? Pa tudi naivno je misliti, da je v majhni občini lahko več lokalne samouprave.

V procesu reforme lokalne samouprave v naši državi, je bil morda nekoliko preveč zanemarjen vidik hkratne reforme ekonomije in oživljanja regionalnih gospodarstev, saj bi kaj hitro lahko ugotovili, da je temeljni predpogoj za stabilno delovanje lokalne samoupravne skupnosti tudi večji ekonomski prostor. Tako pa sedaj nekateri lahko ugotavljajo, da je posledica vseh dosedanjih procesov tudi nesmotrno izvajanje upravnih nalog, ki se kaže v povečanju števila zaposlenih v upravi na lokalni ravni in povečanju stroškov te uprave.

Mnoge upravne naloge državne uprave in uprave občine so namreč povezane ali pa istovrstne, tako da jih je v prejšnji občini lahko izvajalo manjše število uradnikov kot v novih občinah in upravnih enotah. Vprašanje je tudi, ali so majhne občine zaradi finančnih in kadrovskega problema sposobne kakovostno opravljati naloge, ali bi kazalo ponekod ustanoviti nekakšne skupne občinske uprave? Nekateri občine so v teh pogojih postale neke vrste slabše krajevne skupnosti. Krajevne skupnosti so praktično brez pooblasti in se, da bi lahko preživele, ukvarjajo s podjetniškimi funkcijami - postajajo neke vrste podjetja.

Demontaža komunalnega sistema

(1. 1. 1995 so začele nove lokalne samoupravne skupnosti in občinski sveti), ki ni omogočal niti resnične lokalne samouprave, niti ustreznega vpliva države na izvajanje državnih funkcij, je bila vsekakor potrebna. Tako imenovana družbenopolitična skupnost, kot smo dejali prejšnji občini, je večinoma delovala v imenu in za račun države, lokalna samouprava pa je potekala predvsem v krajevnih skupnostih.

Dvotirni sistem uprave

Z uvedbo nove lokalne samouprave je prišlo do večje ločitve funkcij države in lokalne samouprave, oz. ločitve upravnih nalog, vendar je ta proces morda le šel predaleč. Ustvaril se je najbolj striktno izpeljan dvotirni sistem uprave na lokalni ravni - državna uprava opravlja vse in zgolj državne naloge, uprava občin pa le lokalne naloge, meni Dr. Rajko Pirnat.

Kdo naj ustanavlja pokrajine, država ali občine?

V naslednjih dveh letih je potrebno sprejeti dve bistveni spremembi v sistemu lokalne samouprave; odpraviti neustavnost 2. in 3. člena zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, v zvezi s tem verjetno ustanovitev mnogih novih občin in prenehanje nekaterih neustavnih velikih ter določiti funkcije in status mestnih občin. Nedvomno bo treba ustanoviti tudi pokrajine, vsaj po ustavnem modelu kot prostovoljna združenja občin, če že ne kot obvezne lokalne skupnosti druge stopnje.

V Sloveniji bo treba razmeroma kmalu uvesti drugo stopnjo lokalne samouprave, torej ustanoviti pokrajine in druge širše lokalne skupnosti, saj je mnoge lokalne zadeve mogoče učinkovito reševati le na območjih, ki bistveno presegajo območja občin. (na Slovenski Obali vodooskrba, varovanje morja in obrežja).

Z ustanovitvijo pokrajin bo povezanih veliko problemov, začeni s vprašanjem, ali jih ustanavljati po sedanjem ustavnem modelu pokrajin kot prostovoljnih širših lokalnih skupnosti ali spremeniti ustavno določilo in predvideti pokrajine kot obvezno drugo stopnjo lokalne samouprav? Da bi preprečili upravne neracionalnosti je treba v nastajajočem zakonu o pokrajinah urediti upravno razmerje do občin in upravno razmerje do državne uprave, zlasti upravnih enot. Prvo razmerje je zlasti odvisno od obsega izvirnih lokalnih pristojnosti, ki jih bodo občine prenesle na pokrajino. Dr. Rajko Pirnat ocenjuje, da teh ne bo veliko. Dosti bolj zapleteno in kompleksno vprašanje je upravno razmerje do državne uprave, zlasti do državnih enot. Pri tem je treba izhajati iz dejstva, da imajo pokrajine dve vrsti državnih pristojnosti; tiste, ki jih država prenese nanje ob njihovem soglasju (drugi odstavek 140. čl. ustave), in tiste, ki jih prenese država v sporazumu z njimi v njihovo izvirno pristojnost. Da bi preprečili "upravne neracionalnosti", bi kazalo združiti funkciji upravnega okraja (sedanje upravne enote) in širše lokalne skupnosti.

Mestnim občinam status pokrajin?

Pri ustanavljanju pokrajin bo treba tudi premisliti upravni položaj mestnih občin, v razmerju do upravne enote in tudi do pokrajine. Čeprav bi po Pirnatovem mnenju, bila

najpreprostejša in racionalna rešitev ta, da bi imele mestne občine pristojnosti pokrajin. Toda tudi to morda ni izvedljivo, ker je večina mestnih občin premajhnih.

Po mnenju Janeza Šmidovnika, doktorja pravnih znanosti (Vlada R Slovenije - Služba za zakonodajo), je pokrajina ena izmed najmanj raziskanih in najbolj nejasnih institucij v sferi naše lokalne samouprave. Je pa bistvena za vsako nadaljnjo potezo, ki jo bomo storili v zvezi z reformo lokalne samouprave. Od tega, ali bomo imeli pokrajine ali ne, so najbolj odvisna vsa druga še odprta vprašanja, ki zadevajo občine; njihovo velikost, njihove pristojnosti, razmejitve pristojnosti med državo in občinami, ureditev mestnih občin itd.

Pri nas je značilno, da se, ne glede na tak pomen, problem pokrajine odrija na stranski tir in se odlaga. Pokrajina se v shemah naše lokalne samouprave ne pojavlja kot zanesljiva variabla, od katere se pri dograjevanju sistema odmerjajo druge institucije, temveč kot črna luknja z neznano vsebino.

Po njegovi oceni ni nobenega soglasja o tem, ali pokrajine potrebujemo ali ne. Po ustavi (143. člen), pokrajino ustanavljajo občine (in ne država). Ustanovitev pokrajine je torej prepuščena občinam, njihovi prostovoljni odločitvi. Svojevrstna in nerazumljiva rešitev druge stopnje lokalne samouprave. Država torej - po ustavi - uvedbe pokrajine ne more niti zapovedati niti prepovedati. O tem, ali bodo pokrajine ustanovljene ali ne, koliko jih bo (nekateri menijo, da bi jih bilo že 9 preveč), kakšne naloge bi opravljale in s kakšnimi sredstvi bi razpolagale, bi odločale občine. Občine bi lahko vsak čas tudi odpovedale svoje povezovanje v take pokrajine...

Dr. Janez Šmidovnik je mnenja, da bi bilo treba, če se Slovenija odloči za uvedbo pokrajin kot širših lokalnih samoupravnih skupnosti, spremeniti protislovni 143. člen ustave. Hkrati bi morali spremeniti še nekatere druge problematične določbe ustave iz poglavja o lokalni samoupravi.

Način uresničevanja pravice državljanov do lokalne samouprave v Sloveniji ni v nasprotju z Evropsko listino, vprašanje pa je, ali imajo navadni občani od nove lokalne samouprave več koristi kot prej in ali je njihov vpliv preko svetnikov zaznaven.

Franc Krajnc

ZA UGLED PRAVNE STROKE

Iz uvodnega govora prof. dr. Marka Ilesiča, predsednika Zveze društev pravnikov Slovenije, na letošnjih Dnevih slovenskih pravnikov v Portorožu

Za ugled pravne stroke je najpomembnejše predvsem to, da jo spoštujemo sami pravniki. Tudi tedaj, ko pride do neizbežnega koketiranja med pravom in politiko.

Spoštovane kolegice, dragi kolegi!

"Ko mi kot predsedniku Zveze društev pravnikov Slovenije pripada čast, da vas prisrčno pozdravim na tradicionalnih Dnevih slovenskih pravnikov, si ne morem kaj, da ne bi izrazil svojega zadovoljstva nad tem, da že samo število referentov in udeležencev kaže na pomen, ki ga pripisujemo pravni stroki. V teh treh dneh se bodo zvrstile številne teme, razreševala in včasih tudi razrešila mnoga usodna in manj usodna vprašanja, spletele številne vezi, ali obnovile niti med nami, ki smo si za svoj poklic izbrali tistega, ki se ukvarja z najbolj občutljivim tkivom - to je medsebojnimi človeškimi odnosi.

In ta naš poklic, ta naša pravna stroka, mora prispevati k temu, da zaživi tako imenovana pravna država, da pride resnično do vladavine prava. O pravni državi ne moremo govoriti, če nekateri štejejo pravo za nujno zlo, ki omejuje interese posameznih družbenih skupin. O njej ne moremo govoriti, če prevlada prepričanje,

da je treba spoštovati le pravične zakone, pri čemer bi kriterij pravičnosti določal kar vsak sam.

Delitev na zakonodajno, izvršilno in sodno oblast ima svoj globok smisel, zlasti tudi zato, ker inkorporira mehanizme za varstvo pred zlorabo državne oblasti.

Nebrzdano napadanje sodišč in drugih pravosodnih organov nedvomno ni prispevek k krepitvi vloge prava, prav tako tudi ne neomejena vera v vsemogočnost represije. In končno, neustvarjanje pogojev za učinkovitejšo izobraževanje bodočih pravnikov, ki se v času, ko se zanimanje za pravni študij, zlasti pa nadarjenost in ambicioznost študentov prava nezadržno večajo, kaže v kar dramatični prostorski stiski ljubljanske Pravne fakultete, tudi priča o podcenjevanju naše stroke.

Ali smem spomniti na nekatere sklepe, ki jih je lani prav tu v Portorožu sprejela skupščina Zveze društev pravnikov Slovenije? Tedaj smo (med drugim) ugotovili, da "je pravna stroka še vedno mnogo premalo vključena v zakonodajne procese in da se številne pomembne odločitve sprejemajo brez zadostnega upoštevanja dosežkov pravne znanosti in pravne stroke; da je v javnosti pogosto prisotna teza o neučinkovitosti prava in pravnega sistema ter sodstva, ne da bi bili ustvarjeni pogoji za njihovo večjo učinkovitost; da se številni subjekti,

S tiskovne konference po srečanju pravnikov v Portorožu. Dr. Ilesič (levo)

vkjučno s političnimi strankami, sklicujejo na pravno državo in vladavino prava le, kadar to ustreza njihovim interesom, itd. Spomnili se boste, da smo tedaj napisali vrsto konkretnih pobud, končali pa z mislijo, da razumemo, kot svoje pomembno poslanstvo, da v Sloveniji vztrajamo pri zahtevah po spoštovanju pravne civilizacije.

Ali smem citirati kratek odlomek iz pravkar izšle knjige, žal že pokojnega akademika, profesorja Sergija Vilfana? V delu z zgovornim naslovom "Zgodovinska pravotvornost in Slovenci", dokazuje slovensko pravotvornost in jo opredeljuje kot "sposobnost neke osebe ali skupine, da ustvarja pravo" - in jo zaključuje z naslednjo mislijo: "Dovolj bi bilo spoznanje, da se je slovenski govor kot podlaga narodne zavesti pri Slovencih ohranil v primernih zgodovinskih okoliščinah, da so torej Slovenci - ustrezno svojemu zgodovinskemu položaju in okolju - vedno bili popolnoma normalno ljudstvo."

Prepričan sem, da je za ugled pravne stroke najpomembnejše predvsem to, da jo

spoštujemo sami pravniki. To lahko dokažemo s tem, da ob številnih strokovnih dilemah, ob premnogih odločitvah, ki so včasih usodnega pomena za sočloveka, ali za cele skupine soljudi, ostajamo zvesti svoji stroki. Tudi tedaj, ko pride do neizbežnega koketiranja med pravom in politiko, naj bo pokončnost pravnikov, ki se kaže v iskanju strokovno poštenih rešitev - dokaz, da smo popolnoma normalno ljudstvo, ki je prepričano v svoje strokovno poslanstvo. Zato smo se končno tudi zbrali tu v Portorožu. Se strinjate?"

Se še spomnite Vukovarja?

Mesto je bilo do tal porušeno med srbsko ofenzivo leta 1991 in takratna jugo-srbska soldateska si je dala duška nad splošnim uničevanjem in pobijanjem nedolžnih ljudi, ki niso mogli pravočasno pobegniti pred krvavimi osvajalci. O tragediji nesrečnega mesta se je še nato dolgo govorilo, še največ o skrivnostnem izginotju okoli 200 bolnikov iz vukovarske bolnišnice, ki naj bi jih osvajalci odpeljali neznano kam. Mnogi so trdili, da so Srbi bolnike pobili.

Resnica je prišla na dan z nedavnim odkritjem množičnega grobišča v vzhodni Hrvaški. Ugotovili so, da so bila to trupla bolnikov iz bolnišnice v Vukovarju.

Čigava je strunjanska plaža?

Zaplete okrog spornega vprašanja v zvezi s strunjansko plažo bo, če se vpleteni (JP OKOLJE in KRKA ZDRAVILIŠČE) ne bodo mogli sporazumeti, verjetno razrešilo sodišče. Javnemu podjetju OKOLJE je namreč izvršni svet Skupščine občine Piran 16. 12. 1994 na osnovi pogodbe podelil pravico rabe in upravljanja strunjanske plaže kot javno dobro. Okolje je zemljišče vpisalo v zemljiško knjigo kot družbeno lastnino - trenutni posestnik, podjetje Krka Zdravilišče iz Novega mesta pa o tem naj ne bi nič vedelo. Vprašanje, če to povsem drži. Okolje naj bi Krki Zdravilišču 14. junija lani poslalo fotokopijo pogodbe o podelitvi pravice rabe tega infrastrukturnega objekta v Strunjanu s prošnjo, da Krka pripravi vso potrebno dokumentacijo, ki se nanaša na vlaganja o čemer naj bi se že prej dogovorili.

V skladu s 5. členom pogodbe med Okoljem in IS, ki pa je očitno Krka Zdravilišče ne priznava, bi Okolje moralo z njimi - trenutnim posestnikom, urediti vsa razmerja; prevzem posesti, ugotovitev vlaganj Občine Piran, Krke in morda še drugih, ter skleniti začasne pogodbe za oddajo zemljišča plaža v podzakup. Od tu dalje vse stoji na mrtvi točki. Okolje je potem 7. 11. 1996 s simbolično postavitvijo zabojnika na plaži v Strunjanu, nastopilo posest navedenega infrastrukturnega objekta o čemer so seznanili tudi sredstva javnega obveščanja. Krka Zdravilišče Strunjan pa je na to reagirala tako, da je v ponedeljek, 11. 11. 96 pri Okrožnem sodišču v Kopru vložila tožbo zoper JP Okolje Piran zaradi motenja posesti.

Smučarski sejem v Portorožu Uspešna prodaja rabljene smučarske opreme

Smučarski klub Portorož je tudi letos, na zadovoljstvo mnogih, ki so iskali poceni smučarsko opremo, na tržnici Kaštel v Portorožu organiziral 3- dnevni smučarski sejem. Zaprli so ga v nedeljo (17. 11.), obiskalo pa ga je okoli 1500 ljudi. Za vstopnino je bilo treba plačati 100 tolarjev (otroci) oziroma 200 tolarjev (odrasli).

Izbira je bila letos nekoliko boljša, smučarska oprema je kar hitro zamenjala lastnike, saj je bilo mogoče dobiti rabljene smučke z vezmi tudi že za ceno 9000 tolarjev. Najbolj pridni kupci so bili starši, ki opreme niso toliko kupovali zase, ampak za svoje male nadobudneže, ki se že veselijo zimskega veselja na zasneženih planotah.

Sicer pa je, kot pravi vodja sejma Vlado Štrukelj, Smučarski klub Portorož tudi letos zelo aktiven. Organizirajo šolo smučanja, ki je za člane kluba brezplačna, zimovanje v Dolomitih, organizirajo smučarski ples (v GH Palace) in na koncu smučarske sezone še piknik v Strunjanu.

Sedež Smučarskega kluba Portorož je v prostorih KS Portorož, Obala 16. Uradne ure imajo vsak četrtek od 17.00 do 19.00 ure. (FOTO: FK- INFORMA)

Ogledali so si športne objekte

Predsednik Sveta zavoda Športni center Piran Klavdij Mally je 7. novembra povabil na ogled športnih objektov s katerimi upravlja Športni center Piran. Delavci Športnega centra, JP Okolje in občinske uprave skupaj z Županom, so si tokrat ogledali telovadnico na piranskem stadionu, nekateri nato še lucijsko športno dvorano. Zdenko Vozlič, direktor Športnega centra Piran je povedal, da so v telovadnici na stadionu zamenjali viseči strop in namestili tristopenjsko razsvetlavo po jakosti svetlobe s čimer lahko precej privarčujejo. Tako je primerna tudi za TV prenose. S tem pa dela v tej dvorani še niso povsem končana, popraviti bo treba vlažno steno, morda bi kazalo postaviti tudi tribuno za gledalce.

Ob tej priložnosti so v športni dvorani na stadionu pokazali tudi načrt za izgradnjo portoroškega olimpijskega bazena.

V Lucijski športni dvorani so prebarvali betonsko steno. S tem so preprečili padanje tako imenovanega betonskega prahu na pod zaradi česar je dvorana postajala nekakšna drsalnica. Tu jih čaka še glavno delo, urediti izolacijo in ventilacijo tako, da bodo pogoji za športnike in gledalce, zlasti poleti, nekoliko bolj znosni. Tudi v tej dvorani še ni idealnih pogojev za TV prenose. Dve loži sta praviloma neuporabni, ker je možen dostop do njih le skozi privatne lokale.

Za ta drobna popravila so doslej porabili blizu pol milijona tolarjev.

Ogradili igrišče lucijskega vrtca

Vzgojitelji VVZ Morje Lucija- Enota Ježek v stanovanjskem stolpiču na Liminjanski 91, so že večkrat opozarjali, da se njihovi malčki tam ne morejo prosto igrati, ker je prostor pozadi bloka, kjer so si uredili igrišče, onesnažen, saj so se tam prosto sprehajali psi in mačke.

Na podlagi dovoljenja Urada za premoženje in gospodarske javne službe Občine Piran, je izvajalec podjetje Nimm d.o.o. Portorož pred nekaj dnevi okrog vrta postavil žično ograjo in s tem je tudi konec negotovanja.

Strunjan

Tradicionalno srečanje obrtnikov

V prostorih Krkinega zdravilišča v Strunjanu bo v petek, 29. novembra ob 20.00 uri 11. tradicionalno srečanje obrtnikov in samostojnih podjetnikov piranske občine. Srečanje organizira Območna obrtna zbornica Piran in vabi vse člane zbornice, pri njih zaposlene delavce in partnerje, da si vzamejo nekoliko časa tudi zase in se skupaj povešajo ob prijetni glasbi in v dobri družbi. Za delno kritje stroškov tega srečanja mora vsak udeleženec prispevati 1.500, 00 tolarjev.

Srečanje v Strunjanu bodo izkoristili za poglobitev prijateljstva, medsebojnih poslovnih vezi, ocenili pa bodo tudi pogoje delovanja obrtništvu in drobnega gospodarstva.

Tudi letos bodo organizirali srečolov.

Likvidacija TKB ne bi ogrozila koprskih banke

Verjetno skorajšnja likvidacija Tržaške kreditne banke ne bo ogrozila poslovanja Splošne banke Koper, ki ima pri tem zavodu naloženih za okoli 5 milijard lir vrednostnih depozitov. Upniki, tako slovenski denarni zavodi, kot tudi hrvaški skupaj z italijanskimi, iščejo najboljši način, da bi rešili kar se rešiti da. Verjetno bodo še lahko prelevili del terjatev v ustanovitveni kapital sorodne nove banke, seveda če bo do ustanovitve sploh prišlo. Hudo krizo pa trenutno doživljajo slovenska manjšinska podjetja (okoli 200) ter nekateri vlagatelji, ki bodo v najslabšem primeru ob že obljubljeni posojila in bodo morali po denar v druge bančne ustanove.

Propad neke banke največkrat pomeni tudi propad nanjo vezanega gospodarstva in prav to se trenutno dogaja v Trstu. Ponos slovenstva in njegove finančne samostojnosti se je žal močno zamajal.

Odkrivanje osteoporoze

V Krkinem zdravilišču Strunjan so sredi oktobra letos kupili aparat za zgodnje odkrivanje osteoporoze DEZINTOMETER in pričeli z diagnosticiranjem te zahrbtnne kostne bolezni. Značilnosti delovanja nove aparature in nekatere posebnosti te bolezni sta novinarjem predstavila dr. Dragica Kozina, fiziater in dr. Radiša Radulovič, internist.

Osteoporoza je ena najpogostejših bolezni poznih let, ki prizadene milijone ljudi po vsem svetu. Ugotovili so, da približno pri eni od treh žensk v starosti nad 65 let pride vsaj do enega zloma zaradi osteoporoze.

Osteoporoza je stanje, ko se količina kostnega tkiva zmanjša do te mere, da se poveča možnost zlomov že ob normalnih obremenitvah. Kostni, ki postanejo redke in krhke, se zlomijo že pri lažjem padcu ali obremenitvi, hrbtenična vretenca pa se spontano sesedajo zaradi teže telesa.

Bolniki dolgo nimajo drugih težav kot občasne, nedoločne blage bolečine v kosteh. Kasneje lahko pride do zlomov kosti in sicer najpogosteje v kolku, zapestju in gležnju ter do zlomov vretenec, ki se posedajo. Zlom vretenec spremlja huda bolečina, ki običajno mine sama od sebe, po enem ali dveh mesecih. Kasnejši dodatni zlomi vretenec vodijo do deformacije hrbtenice, oblikuje se značilna grba, telesna višina se zmanjša.

Razvoj osteoporoze je odvisen od mnogih dejavnikov. Eden pomembnejših je padec nivoja estrogenov v obdobju menopavze.

Pri osteoporozi je najpomembnejše preprečevanje zapletov- zlomov. Stopnjo osteoporoze ugotavljajo samo na podlagi merjenja kostne gostote- denzitometrije. Ta metoda je neboleča in hitra, odmerki sevanja, ki pri tem nastanejo, niso škodljivi človeškemu zdravju.

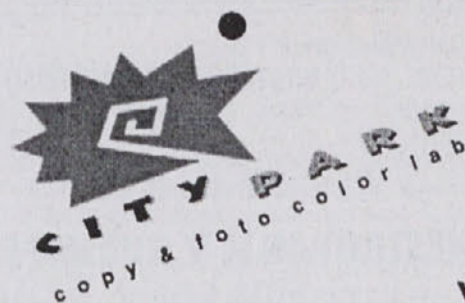
V Krkinem Zdravilišču Strunjan so sredi oktobra kupili denzitometer- aparat za zgodnje odkrivanje osteoporoze in tako lahko začeli z odkrivanjem te vrste zahrbtnne bolezni. Na preiskavo lahko pacient pride z napotnico splošnega zdravnika ali ginekologa, ali kot samoplačnik in sicer vsak torek, sredo in četrtek. Informacije dajejo tudi po telefonu 066/ 474-420 od ponedeljka do petka od 7.00 do 19.00 ure ter ob sobotah od 7.00 do 14.00 ure.

FOTO: FK- INFORMA

Mišo rad igra na harmoniko

Skoraj ni Pirančana, ki ne bi poznal našega vedno nasmejanega in veselega harmonikarja, ki je dolga leta igral pri folklorni skupini KUD Karol Pahor.

Tudi sedaj, ko je že upokojenec, rad raztegne meh. Zvoki njegove harmonike so odmevali tudi v soboto v preddverju občinske palače v Piranu v čast zlatoporočencema Cesarini in Ivanu Smrekar.

- * Razvijanje barvnih fotografij v 1 uri;
- * Expres izdelava fotografij za dokumente;
- * Fotografiranje prireditve, svečanosti in porok;
- * Prodaja filmov, fotoaparatorov, albmov;
- * Barvno fotokopiranje;
- * Prodaja ročnih ur priznanih znamk.

POSLOVALNICA
TPC LUCIJA

Obala 114, Tel.: 066/ 773 - 296

POSLOVALNICA
KOPER

Pristaniška 2, Tel.: 066/ 24-654

Naše storitve opravljamo na naj sodobnejših strojih zadnje generacije
Priporočamo se - City park

Andreja Musar"

VŠEČ MI JE SLOVENŠČINA"

Študentka 1. letnika Filozofske fakultete Andreja Musar iz Lucije si je kot svoj najljubši predmet izbrala slovenščino. Zlato Cankarjevo priznanje.

Med mladimi, ki bi v svojem življenju želeli nekaj doseči in se postaviti na lastne noge, je tudi Andreja Musar iz Lucije, ki jo poznamo kot pridno učenko z OŠ Piran, pozneje pa tudi na Gimnaziji v Kopru, kjer je 4. letnik zaključila z odličnim uspehom. Tudi maturo je opravila praktično z največjim številom možnih točk (od 34 je dosegla 33) in tako postala ena najboljših dijakinj v znanju slovenščine na Slovenski Obali.

Že kot učenka na OŠ se je udeleževala tekmovanj v poznavanju slovenskega jezika in vsako leto zapored posegala po najvišjih priznanjih.

Na letošnjem državnem tekmovanju za Zlato Cankarjevo priznanja v Ljubljani se je pomerilo 130 dijakinj in dijakov in tudi te posebne teste o znanju slovenščine je Andreja rešila z oceno odlično.

Mlade nadarjene poznavalce slovenskega jezika je v vladni palači sprejel tudi Dr. Janez Drnovšek. Svečana podelitev Zlatih Cankarjevih priznanj pa je bila 1. septembra v Cankarjevem domu. Andrejo smo povabili v našo redakcijo in ji tudi mi čestitali za dosežene uspehe.

- Pred teboj je še kar nekaj let trdega dela, da bi lahko postala to kar si želiš. Tako kot mnogi mladi si se tudi ti za najmanj štiri leta odpravila v dom učenosti - v Ljubljano. Ali ti je novo okolje kaj spremenilo življenje?

"Ljubljana mi je res nekoliko spremenila življenje. Moram se naučiti živeti samostojno, skrbeti zase, privaditi na novo okolje. Res je tudi, da me čaka še veliko trdega dela. Upam pa, da bom študij dokončala v roku. Z diplomom na Filozovski fakulteti - smer slovenščina, lahko postanem profesorica slovenščine ali kaj podobnega. Ne vem še kaj mi bo prineslo življenje."

- Čeprav si šele na začetku študija, imaš verjetno že izostreno oko in posluh za slovenščino. Opaziš napake?

"Slovenščina mi je všeč, zato sem se tudi odločila za nadaljnji študij. Opazim marsikaj. Še največ napak (nekateri to imenujejo tiskarski škrat) je v revijah in časopisih. Premalo so pozorni na naš jezik slovenščino, kot da ne premorejo nobenega lektorja. Tudi vdor tujk v naše izrazoslovje mi ni všeč. Enako velja tudi za imena podjetij oz. družb. Zdi se mi, da kar tekmujemo med seboj kdo si bo nadel bolj zapleteno nerazumljivo ime, ki nima nič opraviti s slovenščino."

- Tudi mladi imajo svojo govorico

"Dobro je, če se poleg tega znajo izražati tudi v književnem jeziku."

- Kako preživljaš prosti čas?

- Prostega časa imam zares malo. Izpiti in spet izpiti. Ob vikendih se vračam domov, sicer pa rada poslušam glasbo, veliko berem, ukvarjam se tudi z računalnikom.

Za sprostitev in nabiranje novih znanj zunaj šolskega obzidja skrbi tudi fakulteta. Organizirala bo tradicionalno potovanje "od Litije do Čateža".

Franc Krajnc

Trgovska ulica se prazni

Znana mala trgovska ulica na Bernardinu z okrog dvajsetimi lokali, pozimi prevečkrat sameva, čeprav se trgovci trudijo, da bi pritegnili več kupcev. Očitno ne najdejo pravega načina, zato nekateri že razmišljajo, da bi se jim bolj splačalo lokal enostavno zapreti. Ker se takšni primeri že dogajajo, bo treba vendarle nekaj storiti, da bi ta lepa ulica postala bolj živahna. Koliko so za to krive visoke najemnine in koliko nesodelovanje prizadetih pri skupnem iskanju rešitev, je drugo vprašanje. Če se bo zares od tam izselil tudi market Minicoop (prostora si urejajo v bivšem skladišču soli nasproti črpalke), bo to za bernadinsko ulico pomenilo še en udarec.

VLADO TOURS Vlado Škorjanec s.p.
AVTOBUSNI PREVOZI IN TURISTIČNE STORITVE
6310 IZOLA, Korte 140
Tel./fax: 066/ 68- 066

Vlado tours

SILVESTROVANJE V BUDIMPEŠTI

Preživite novoletne počitnice v čudoviti Budimpešti,
kjer bomo skupaj proslavili najdaljšo noč v letu.

Odhod: 30. 12. 1996 zjutraj, povratek 2. 1. 1997 ponoči.

Kratek postanek v Murški Soboti, vožnja ob Blatnem jezeru
in izlet po dolini gradov in muzejev Domony.

Cena treh polpenzionov, silvestrovanja, prevoza, dveh izletov
in vodenja potovanja je **290 DEM** v tolarški protivrednosti,
kar lahko pravnete v dveh obrokih.

Cenjene prijave sprejemamo na tel. **066/ 68 066.**

Preoblikovanje portoroškega Protoura

Peta seja skupščine portoroškega gospodarskega uinteresnega združenja PROTOUR Portorož, ki je sklicana za 20. november ob 11. uri v portoroški Marini, naj bi pokazala ali se tukajšnje turistično gospodarstvo želi ustrezno organizirati. Mitja Logar odhaja v pokoj.

Na dnevnem redu je namreč preoblikovanje regijskega gospodarskega interesnega združenja Protour Portorož v občinsko organizacijo, v skladu s predlogom novega Zakona o pospeševanju turizma (8. in 9. člen). To med drugim tudi pomeni, da bi Protour (nekoč OKTPS) postal lokalna turistična organizacija, ki bo na občinski ravni zagotavljala usklajeni razvoj turizma, skupno oblikovala turistično ponudbo in trženje, skrbela za promocijo turizma in opravljala druge skupno dogovorjene naloge za pospešeni razvoj turizma v piranski občini.

Kaže torej, da Protour ne bo več regijsko združenje (Izola je že ustanovila svoje, podobno razmišljajo tudi v Kopru in na Krasu), ampak se bo dosedanji Protour prelevil v lokalno turistično organizacijo, ki je lahko gospodarska družba ali zavod.

Kdo bo vodil novi Protour?

Preoblikovanje gospodarskega interesnega združenja Protour Portorož je povezano tudi z določenimi kadrovskimi spremembami. Mitja Logar, dolgoletni direktor bivše OKTPS in sedanjega Protoura, odhaja s 30. novembrom v pokoj, zato bodo menda že na tej seji imenovali vršilca dolžnosti direktorja. Kdo bo novi direktor Protoura nam še niso mogli povedati.

"Verjamem v turizem, vstrajal sem, marsikatero požrl, morda nisem reagiral... Jutri bo moralo biti drugače, sicer se lahko poslovimo od sodobnega turizma", nam je nekaj dni pred sejo skupščine Protoura zaupal svoje misli Mitja Logar, ki je vseskozi, v krogu sredobežnih sil, z diplomatsko spretnostjo in gentelmskim nastopom opravljal svojo posredniško nalogo.

Ali to pomeni, da se z odhodom Mitje Logarja nekaj spreminja, ali pa bo sesulo še to kar je bilo doslej ustvarjenega? Največja turistična občina v Sloveniji zagotovo potrebuje dobro organiziranost turizma, vendar ne tako kot je bilo doslej: Vsi ZA s figo v žepu.

Pomembni so trajni viri sredstev

Predvideni Zakon o pospeševanju turizma opredeljuje oblike in načine sodelovanja subjektov zasebnega in javnega sektorja pri razvoju in oblikovanju celovite in gospodarsko učinkovite turistične ponudbe na geografsko zaokroženem območju. Opredeljuje onjegov organiziranost na republiški, regionalni in lokalni ravni, naloge lokalne turistične organizacije in seveda tudi način in oblike zbiranja potrebnih sredstev za pospeševanje in promocijo turizma. Osmi člen zakona govori o Turističnem informacijskem centru (TIC), ki mora delovati v okviru lokalne turistične organizacije. Zagotavlja brezplačne informacije turistom in dnevnim obiskovalcem ter opravlja druge naloge lokalnega turističnega pomena. V piranski občini ima sedež na Obali 16 v Portorožu.

Deveti člen zakona opredeljuje Lokalno turistično organizacijo, ki je lahko, kot rečeno, gospodarska družba (g.i.z.) ali zavod. V to lokalno turistično organizacijo se lahko združujejo gospodarske družbe pridobitne narave in podjetniki posamezniki, občine, turistična in druga društva, katerih aktivnosti so pomembne za razvoj in oblikovanje turistične ponudbe.

Kako zagotoviti trajne vire sredstev za delovanje takšne lokalne organizacije, se pogosto pojavlja vprašanje. Tako kot je bilo letos ni mogoče več naprej. Občinski svet Piran je s svojim nesklepanjem takorekoč blokiral delovanje Protoura (Občina mu je namenila 500 tisoč SIT) tako, da so ga pri življenju obdržale le turistične organizacije, članice.

V Pismu o namerah, ki ga je 29. 7. letos sopsodpisala tudi Občina Piran je predvideno, da bo Občinski svet Piran sprejel Odlok o lokalni taksi, ki predstavlja formalno podlago za zbiranje in uporabo namenskih sredstev za pospeševanje turizma. 16. oktobra letos pa je UO Protoura sprejel predlog pogodbe o novem oblikovanju gospodarskega interesnega turističnega združenja v piranski občini o čemer bodo vsekakor govorili tudi na seji skupščine. Pomemben vir sredstev za promocijo turizma pričakujejo tudi od igralništva, vendar je to že druga nedokončana zgodba.

FK

**ALOJZ PETVAR
Narcise**

Pred mnogimi sto in nekoliko leti,
je Stvarnik mogočni še hotel imeti
natančne podatke vseh svojih stvari
in vedeti želje vseh svojih ljudi.

Na svet, ki takrat je pregrešno izgledal,
poslal je poslance in jim zapovedal,
da vsa popravila takoj izvrše'
in grešnikom grehe takoj odpuste'.

Ves svet komisija je ta prehodila,
napake nikjer ni nobene odkrila.
Le tam pod Gorico, kjer je raj,
so delali čudež- povem vam zakaj.

Na trati ob poti sedela
je deklica mlada in bridko ihtela.
Sočutno jo vpraša Sv. Peter tedaj,
čemu da se joče, pove naj zakaj.

Iskala sem rože, a jih nisem dobila,
da venček bi splela, ki sem ga izgubila.
Sočutno se Svetnik tedaj nasmeji,
v naravo brez rož pa tako govori:

Koliko venčkov se tu je izgubilo,
toliko narcis na tem hriščku bo vzknilo.
Naj vsaka narcisa pomeni svoj greh,
ki tukaj zgodil se doslej je na tleh.

Za glavo prijel se je mož komisije,
ker čudež največje je bil dimenzije.
Kamorkoli je stopil in tam, kjer je bil,
cvetoče ostanke device je dobil.

Prihajajo zdaj iz vseh krajev device,
pod firmo turist- po bele cvetice.
Trgajo, pulijo, brišejo sled,
da bi nad tem ne zgrajal se svet.

Slovenija v Evropski uniji

VELIKO NAVDUŠENJE IN STREZNITEV

Z ratifikacijo pridružitvenega sporazuma se za Slovenijo začne novo obdobje "strateškega prilagajanja" do polnopravnega članstva. Kako dolgo bo, je odvisno predvsem od izpolnjevanja kriterijev in sklepov parlamentov 15 držav članic EU. Kljub političnim zagotovilom skoraj nihče ne verjame, da se bo to zgodilo pred letom 2000.

Veliko navdušenje Slovenije za "bogato evropsko nevesto" se je kmalu po osamosvojitvi poleglo in prešlo v streznitev ter spoznanje, da se v Evropi ne cedita več med in mleko. Slovenski trg za EU (delni izjemi sta Avstrija in Nemčija), ni toliko zanimiv, naša država pa ima, kot ocenjuje makroekonomist dr. Jože Mencinger, še poseben položaj, ki ji ga daje predvsem politična in gospodarska nepomembnost, kar je prednost in slabost hkrati.

Priključitev Slovenije Evropski uniji omogoča razširitev evropskega trga nekoliko nižje do Balkana, hkrati pa tudi odmik središča EU od nemirnega evropskega obrobja ter prevladitev dela stroškov in sitnosti na našo državo za preprečevanje pritoka ljudi s svetovnega "juga".

Pridružitveni sporazum med Slovenijo in Evropsko unijo, ki ga je Evropski parlament ratificiral na plenarni seji 24. oktobra 1996 v Strasbourgu, bo kmalu pripeljal do povečanja konkurence na slovenskem trgu. Slovenija postaja še bolj "odprta" država. Postopoma bo morala zmanjševati carinsko zaščito svojih izdelkov (in iskati nadomestilo za izpad proračuna), začeti z njenim zmanjšanjem za 40 odstotkov že na začetku prihodnjega leta. S tem si je svoj gospodarski položaj pravzaprav pokvarila; dosedanje pravice brez dolžnosti je zamenjala za pravice z dolžnostmi. Tuja podjetja bodo lahko pri nas investirala, omogočen bo prost pretok kapitala, ljudi in blaga, skratka, ravnati se bo treba "po evropsko".

Polnopravno članstvo Slovenije v EU naj bi povečalo tuje neposredne naložbe iz EU. Tujim podjetjem (velikega navala ni pričakovati) tudi ne bo tako težko preseliti del proizvodnje ali zapirati nerentabilne tovarne, socialne probleme delavstva pa prepustiti naši državi. Lahko bi se celo uresničila tudi Bajtova napoved, da "bo slovensko gospodarstvo uspešno, a ne bo več slovensko".

Bomo Slovenci o velikem razvojno - strateškem vprašanju 21. stoletja - priključitvi Evropski uniji, odločali na referendumu?

Dr. Jože Mencinger

"Širjenje EU na vzhod je polno iluzij in sprenevedanja"

Želje vzhodnoevropskih držav priti "nazaj v Evropo" so razumljive iz političnih in gospodarskih razlogov, za obljube Evropske unije o širjenju na vzhod pa ni nikakršnih gospodarskih razlogov. Zato bo EU svojo odločitev verjetno odlagala z raznovrstnim pogojevanjem.

Slovenija ima pri širjenju EU na vzhod nekaj posebnosti; poleg relativne razvitosti je najvažnejša njena politična in gospodarska nepomembnost. S priključitvijo se gospodarsko stanje v Sloveniji ne bi bistveno spremenilo, EU pa si takojšnjo priključitev lahko privoščijo; Slovenija ne bi ogrozila njene produkcije, zaposlenosti, tokov kapitala in posebno ne njene zdajšnje finančne ureditve.

O tem kako zahtevna je "evropska nevesta", kakšna bo cena Evrope za Slovenijo in cena Slovenije za Evropo, je na nedavnem posvetovanju pravnikov v Portorožu govoril znani makroekonomist, doktor ekonomskih znanosti Jože Mencinger, predstojnik Ekonomskega inštituta pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Slovenija se je po podpisu sporazuma o pridruženem članstvu (ratificiran je bil na plenarni seji Evropskega parlamenta v Strasbourgu, 24. oktobra 1996) in prošnji za polnopravno članstvo v EU formalnopravno izenačila z devetimi nekdanjimi socialističnimi državami s podobnimi željami.

Kopenhavenski vrh EU je v letu 1993 predvidel možnosti priključitve pridruženih članic, na essenskem vrhu leta 1994 pa se je krog potencialnih pridruženih držav razširil s Slovenijo in baltičnimi državami. Essenski vrh je tudi že grobo definiral predprijuzitveno strategijo; v letu 1995 je Evropska komisija izdala Belo knjigo o integriranju deseterice. Estonija, Litva in Latvija so asociacijske sporazume podpisale lani, 10. junija letos pa je med deseterico izbranih prišla še Slovenija.

Za sporazume o trgovini in gospodarskem sodelovanju je potreben le podpis Evropskega sveta in soglasje Evropskega parlamenta. Evropski sporazumi in sporazumi o partnerstvu in kooperaciji, ki so mešani sporazumi (poleg gospodarskih odnosov vsebujejo tudi politično in kulturno sodelovanje) pa zahtevajo podpis in ratifikacijo vseh članic in ustanov EU. Evropski sporazumi vključujejo namreč namero postati polnopraven član EU.

Formalne prošnje za polnopravno članstvo je do februarja letos vložilo vseh devet podpisnic pridružitvenega sporazuma, junija letos pa tudi Slovenija. Pridružitveni sporazum je, kot je znano, sedaj že ratificiran, potrditi pa ga morajo še vse polnopravne članice EU in slovenski parlament.

Kako dolga bo pot do polnopravnega članstva Slovenije v EU in ali bodo vsi parlamentari (posebej zanimivo bo v italijanskem) potrdili ratifikacijo- in kako bo Slovenija realizirala zahteve glede ustavnih sprememb itd., bomo šele videli. Vsekakor pa je malo možnosti, da bo Slovenija postala polnopravna članica Evropske skupnosti "do velikih zgodovinskih dogodkov", ki naj bi nastopili v Evropi leta že pred letom 2000.

Nekdanja dejanska gospodarska prednost Slovenije pred nekdanjimi socialističnimi državami z Vzhoda se postopoma zmanjšuje, čeprav je treba priznati, da je družbeni proizvod na prebivalca v dolarjih, tako po tečaju, kot tudi po kupni moči, med desetimi kandidatki za polnopravno članstvo EU (Bolgarija, Češka, Estonija, Madžarska, Letonija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija) v naši državi daleč med najvišjimi. BDP na prebivalca v Sloveniji (merjen po tečaju), v letu 1995 znašal 9.352 dolarjev. Še najbližje sta nam Češka (4.420) in Madžarska (4.300). Le v Sloveniji, Češki in Slovaški je bila inflacija enoštevilčna. V drugih državah pa je dosegla 20 do 35 odstotkov!. Gospodarska rast vzhodnih dežel je zagotovo povezana tudi s tako imenovano "transformacijsko depresijo".

Nedefinirana meja naš interni ali evropski problem?

Slovenija bi morala pred polnopravnim članstvom v EU, spraviti z dnevnega reda moreče vprašanje nedoločene mejne črte v Piranskem zalivu. Pogovori sicer potekajo, vendar obstaja resna bojazen, da bomo zaradi, gledano z evropskega zornega kota, zadevo spravili še na Evropsko arbitražno sodišče.

Kako daleč je deseterica do petnajsterice?

Iluzije nekdanjih socialističnih držav, da jih bo tržni mehanizem čez noč spremenil v države blaginje, so spremljale tudi iluzije, da jih bodo politične spremembe pripeljale "nazaj v Evropo", in da bodo hitro postale polnopravne članice EU. Takšne želje sta jim poleg gospodarskih razlogov, kot so dostop do velikega evropskega trga in subvencije iz evropskega proračuna, narekovala še strah pred Rusi in indentifikacija blaginje z "evropskimi vrednotami". Toda podobno kot se je tranzicija pokazala za dolgotrajno in bolečo, so želje priti nazaj v Evropo, naletele na obotavljanje.

Navdušenje nad demokracijo, političnimi svobodami in tranzicijo je po padcu berlinskega zidu na Zahodu hitro splahnelo; zid je omogočal, da je to navdušenje bilo brezplačno. Prej tako opevano svobodno gibanje ljudi in dobrin z Vzhoda, je postalo nadležno, vlade pa hitre po repatriacijah, zahtevah po vizumih in uporabi protekcionističnih ukrepov.

Velika večina nekdanjih socialističnih držav dejansko nima nikakršnih možnosti vključitve v EU. Morebitne gospodarske koristi, ki bi jih od razširitve imela EU so namreč enostavno premajhne, stroški priključitve pa preveliki, meni Dr. Jože Mencinger. Zato bo pridruženo članstvo ali temu podobna ureditev, verjetno tudi precej trajna zadeva tudi za deseterico.

Integracija poleg tako imenovanih alokacijskih učinkov, koristnih za obe strani, prinaša tudi druge koristi, a tudi stroške - in to še pred alokacijskim učinkom. Če imejo koristi predvsem tisti, ki o integraciji dejansko ne odločajo, stroške pa tisti, ki o tem odločajo, je odločitev bolj ali manj jasna. Zato ni nenavadno, da je EU zelo darežljiva dolgoročno in mnogo manj kratkoročno. To potrjuje že Kopenhavenski vrh EU z obljubljenim članstvom potem, ko bodo potencialne članice izpolnile številne splošne ekonomske in politične kriterije. Kaj bi to konkretno pomenilo? Vzemimo na primer ekonomski kriterij; "zmožnost prenesti konkurenčne pritiske in tržne zakonitosti znotraj zveze". Kriteriji so precej nedoločni, datumi za ugotavljanje, ali so izpolnjeni, pa sploh niso določeni.

Gospodarski deli asociacijskih sporazumov naj bi liberalizirali trgovino. Vendar sporazumi vsebujejo vrsto varovalk s katerimi se EU varuje pred svobodno trgovino z "občutljivimi" izdelki med katerimi so tudi kmetijski pridelki, kemični izdelki, tekstil in usnje, jeklo in podobno, torej tisti, ki bi jih lahko ponudil Vzhod. Analogno bi si lahko zastavili tudi vprašanje; s čim lahko konkurira Slovenija?

Kako daleč je od petnajsterice do deseterice?

O koristih, ki bi jih od razširitve EU imelo deset potencialnih članic, ni dvomov. S koristmi EU pa je drugače. Kar je veliko za deseterico, je malone zanemarljivo za EU. Vse nekdanje socialistične države srednje in vzhodne Evrope skupaj kupijo le slabe 3 odstotke dobrin, ki jih v tujino prodajo države Evropske skupnosti. Trgovinske koristi EU od širjenja na Vzhod so razmeroma majhne, velikih trgov na Vzhodu ni in jih tudi kmalu ne bo. Res pa je, da je v vzhodni Evropi relativno poceni delovna sila, vendar to ne pomeni prav veliko, saj je treba povsem zamenjati ali posodobiti zastarelo tehnologijo, kar tudi ni poceni.

Letni proračun EU znaša približno 60 milijard ekujev. Viri so različni. Več kot polovico prihodkov s teče v blagajno od udeležbe pri davku na dodano vrednost držav članic. Drugi viri so odstopljene carine, razni prispevki itd. Največ sredstev (58 odstotkov), EU nameni reševanju kmetijskih problemov oz. skupno kmetijski politiki. Dobra četrtina gre za "strukturna prilagajanja", nekaj za znanost in raziskave, pomoč tujini, za administracijo in druge namene.

Z razširitvijo bi EU pridobila nove davkoplačevalce in tudi prejemnike subvencij. Predvsem slednje. Priključitev vseh nekdanjih socialističnih držav Evropski uniji bi po zdaj veljavnih pravilih zahtevala skoraj trikrat večji proračun EU od zdajšnjega. Priključitev samo deseterice pa bi dvignila proračunske zahteve za polovico. Obotavljanje je torej razumljivo, kar pa ne pomeni, da se EU postopoma ne bo širila. Deseterica se bo zato še dolgo morala zadovoljevati z raznimi PHARE, TEMPUS in podobnimi programi.

Slovenija in Evropska skupnost

Veliko navdušenje Slovencev za "Evropo" se je kmalu po osamosvojitvi poleglo in prešlo v streznitev. Vendar je prišlo tudi do spoznanja, da se Evropi ne moremo izogniti. Politična samostojnost namreč ni povečala tudi gospodarske, temveč jo je zmanjšala. Zaradi majhnosti smo bolj kot večina drugih držav deseterice odvisni od menjave z EU. Slovenija ima še poseben položaj, ki ji ga daje predvsem politična in gospodarska nepomembnost, ki je naša prednost in slabost hkrati.

Motivov za vstop v EU je kar nekaj, vendar se v primerjavi z deseterico razlikujejo. Medtem ko je za vzhodne dežele "zaščita pred Rusi" pomemben politični motiv, je ta v Sloveniji neuporaben. Želja "biti del kulturne Evrope" namesto "del nekulturnega Balkana" ali sklicevanje na vsiljeno komunistično preteklost in na moralno obvezo Evrope pomagati, kažeta na nesamozavest in hlapčevstvo.

Še najmočnejši politični motiv bi mogla biti pomoč EU pri urejanju nesoglasij s sosednjimi državami, predvsem članicami EU. Priključitev Slovenije EU omogoča še nekaj; odmik središča EU od bolj ali manj nemirnega evropskega obrobja, predvsem pa prevladitev dela stroškov in sitnosti za preprečevanje pritoka ljudi s svetovnega "juga".

Presoja gospodarskih koristi in stroškov ene in druge strani je mogoče ugotoviti s pregledom dejanskih tokov blaga, dela, kapitala, davkov in subvencij ter drugih manj merljivih učinkov vključitve slovenije v EU.

Izvoz Slovenije v EU je lani dosegel 67,2 odstotka vsega slovenskega izvoza, uvoz iz EU pa je znašal 68,9 odstotka slovenskega uvoza. Ker je EU že zdaj praktično edini trg, ki ga imamo in ker je struktura slovenske trgovinske menjave podobna strukturi menjave EU, bi slovenska industrija ob morebitni priključitvi Evropski uniji ne imela dodatnih strukturnih problemov, tokovi blaga pa se tudi ne bi bistveno povečali.

Dr. Jože Mencinger opisuje v knigi Podjetje in delo, da slovenski trg za Evropsko unijo (delni izjemi sta Avstrija in Nemčija) ni pomemben. Ker bo do odprave carinske zaščite do leta 2001 prišlo že s pridruženim članstvom v EU, polnopravno članstvo ne bo vplivalo na slovenske uvozne tokove.

Marija Adanja, dipl. pravnica, Ministrstvo za zunanje zadeve

"EU je postala model družbe blaginje, ekonomske uspešnosti in demokracije."

Cilj povojnega povezovanja evropskih držav je bil ustvariti integracijo, ki bo zagotovila, da ne pride več do oboroženih spopadov med njimi. Ob tem je prišlo do poglobljanja ekonomskega in političnega sodelovanja med državami članicami in graditve supranacionalnih struktur kar naj bi v končni fazi pripeljalo do evropske federacije z ekonomsko in monetarno unijo, eno samo valuto, skupno zunanjo in varnostno politiko in vojsko.

Maastrichtska pogodba, ki je začela veljati konec leta 1993, naj bi postavila temelje takšne Evrope, kljub obotavljanju nekaterih držav članic in kljub temu, da se v pogodbi beseda "federalizem" ne pojavlja.

Evropska unija je postala model družbe blaginje, ekonomske uspešnosti in demokratizacije. Prav zato je po padcu berlinskega zidu postala jedro, okrog katerega naj bi se zgradila nova evropska arhitektura, ki bi poleg obstoječih dvanajstih držav članic, pritegnila tudi države članice EFTA in nekdanje komunistične države.

Pred vrati Evropske unije se je tako nenadoma pojavilo osemnajst držav, ki so želele postati članice. Potem ko so tudi Avstrija, Švedska in Finska postale članice EU (zato govorimo o petnajsterici), je postalo jasno, da je nadaljnje širjenje EU nemogoče brez prejšnje reorganizacije njenih institucij in načina odločanja. Začeli so se veliki dogovori o spremembah. Države članice EU se dogovarjajo o spremembah v okviru medvladne konference, ki se je začela spomladi v Torinu in naj bi se končala do sredine leta 1997. Leta 1993 so šefi držav in vlad članic EU na zasedanju Evropskega sveta v Kopenhavnu sprejeli sklep, da bodo pridružene članice srednje Evrope, ki to želijo, lahko postale članice EU, takoj ko bodo pripravljene prevzeti obveznosti članstva...

Za uresničitev tega cilja je Evropski svet na zasedanju v Essnu decembra 1994 sprejel posebno strategijo za pripravo teh držav na članstvo. V okviru programa PHARE je Evropska unija po padcu berlinskega zidu, nekdanjim komunističnim državam tehnično pomagala pri njihovih tranzicijskih procesih.

ŠTEVILO DRŽAV ČLANIC EVROPSKE UNIJE NAJ BI SE V ZAČETKU PRIHODNJEGA TISOČLETJA SKORAJ PODVOJILO.

Tiste države članice, ki so pripravljene oblikovati nadnacionalne strukture, pa naj bi razvijale skupno zunanjo politiko, skupno vojsko in skupno policijo po modelu FBI. Kljub številnim težavam, ki upočasnjujejo integracijske procese pa ostaja cilj isti: Ustvariti vseevropsko združenje držav, kar bo zagotovilo njihovo gospodarsko uspešnost in konkurenčnost ter povečalo politično težo Evrope na svetovnem prizorišču.

Kolikšna trdnost?

Kot rečeno na intenzivnost povezovalnih procesov v Evropi odločilno vplivajo tudi gospodarska gibanja. Vprašanje je tudi, ali je EU nekaj trajnega, ali bo zaradi težav in nesporazumov v doglenem času razpadla?

(nadaljevanje s prejšnje strani)

Povečana konkurenca na slovenskem trgu

Do povečanja konkurence na slovenskem trgu bo pripeljal že pridružitveni sporazum, zaradi katerega bo Slovenija morala postopoma zmanjševati carinsko zaščito svojih izdelkov, začeni z njenim zmanjšanjem za 40 odstotkov že na začetku prihodnjega leta 1997. Tako si je Slovenija gospodarski položaj pravzaprav pokvarila, dosedanje pravice brez dolžnosti je zamenjala za pravice z dolžnostmi.

Polnopravno članstvo v EU naj bi povečalo tuje naložbe iz EU in drugih delov sveta. To bi omogočilo oziroma povzročilo dejansko vključitev slovenskega gospodarstva v svetovno, hkrati pa uresničilo Bajtovo napoved, da "bo slovensko gospodarstvo uspešno, a ne bo več slovensko". Povečan dotok tujega kapitala bo zaviral nastanek domačega kapitala in kapitalistov, vsrkaval bo slovenska proizvodna podjetja, tuje trgovinske verige bodo uničevale slovenska trgovska podjetja, posredno pa tudi domačo produkcijo. Tuja podjetja bodo tako lahko brez večje odgovornosti (zaradi oddaljenosti in s tem manjše neposredne prizadetosti) dezinvestirala ali celo zapirala proizvodne obrate, brezposelnost in socialne probleme odpuščenih delavcev pa prepuščala Sloveniji.

Priliv kratkoročnega kapitala bo destabiliziral občutljivi domači finančni sektor, prostor za ekonomsko politiko se bo zožil daleč pod raven, ki jo je slovenska vlada imela pred osamosvojitvijo oz. v pripravah nanjo. Tokovi kapitala v nasprotno smer bodo slejkoprej zanemarljivi, njihova gospodarska učinkovitost pa bo zanesljivo majhna.

Neomejeno gibanje

Neomejeno gibanje dela bo omogočalo zaposlovanje v tujini, kar bi postopoma izenačevalo stopnjo brezposelnosti in plače v Sloveniji s stopnjo brezposelnosti in plačami v tujini. Evropska unija si v primeru Slovenije kajpak to lahko privoščiti, saj ve, da velike emigracije iz Slovenije ne bo. Bolj verjetna je emigracija strokovnjakov in s tem izguba gospodarskih potencialov Slovenije. Po zdajšnjih pravilih, ki določajo, da so članice EU davkoplačevalci in prejemniki subvencij hkrati, bi se Slovenija uvrstila med neto prejemnike fiskalnih transferjev. Kot davkoplačevalka bi v proračun EU prispevala iz treh naslovov: prihodnjega davka na dodano vrednost, carin in prispevkov, odvisnih od velikosti družbenega bruto proizvoda. Kot prejemnik subvencij pa bi denar dobila predvsem za zaščito kmetijstva- slovenski kmetje bi dejansko pridobili. Posredna učinka priključitve Evropski uniji bi bila verjetno pospešena modernizacija gospodarstva in še bolj institucionalnega, pravnega in izobraževalnega sistema, hkrati pa pospešeno izgubljanje gospodarske, socialne in kulturne identitete. Prav tako bi se zmanjšale možnosti za urejanje gospodarskih odnosov z gospodarstvi zunaj EU.

Pogajalska pozicija Slovenije je v času priključevanja EU bo vsaj gospodarsko izredno šibka. Pravila igre bo določala Evropska unija, zato ne moremo izključiti tako imenovanega vsiljevanja pogojev.

Franc Krajnc

Visoka stopnja nezaposlenosti in ekonomska negotovost v večini držav članic ogrožajo priprave za uvedbo skupne evropske valute (EURO?) s prvim januarjem 1999. Celó Nemčija in Francija, najbolj odločilni zagovorniki skupne valute, nista več prepričani, da jo je mogoče uvesti v začetku leta 1999.

Evropa dveh hitrosti

Zaradi precejšnjih razlik v ekonomskem stanju že sedanjih članic, ni čisto izključena teza o tako imenovani Evropi dveh hitrosti.

Predpristopna strategija

Velja za pridružene članice srednje in vzhodne Evrope in temelji na pridružitvenih sporazumih, ki so jih države kandidatke za polnopravno članstvo sklenile z Evropsko unijo. Uresničuje se tudi skozi strukturni dialog med pridruženimi članicami in institucijami Evropske unije. Sestanki so na ministrski ravni.

Najpomembnejši element predpisane strategije je priprava pridruženih članic za vključitev v enotni notranji trg Evropske unije. Evropska komisija je pripravila pregled evropske zakonodaje, ki jo morajo države kandidatke prenesti v svojo državno zakonodajo.

Seznam zakonodaje je del Bele knjige, ki je zasnovana kot tehnični vodnik po tisti evropski zakonodaji, ki je bistvena za delovanje evropskega notranjega trga. Bela knjiga je razdeljena na 23 področij.

Gre za kompleksno in zelo zahtevno nalogo, saj moramo vedeti, da je večina kandidatke šele pred šestimi leti stopila na pot politične demokracije in tržnega gospodarjenja.

Kakšna je opredelitev Slovenije?

Polnopravno članstvo v Evropski uniji in vključitev v evroatlantske varnostne organizacije (NATO) sta prioriteta slovenske zunanje politike.

Slovenija se je že v svojih osamosvojitvenih dokumentih opredelila za pot pospešenega približevanja Evropski uniji s ciljem polnopravnega članstva in je o tem obvestila Evropski svet, ko se je leta 1992 sestel v Lizboni.

Približevanje se je nadaljevalo s sporazumom o sodelovanju, ki je bil sklenjen leta 1993, in podpisom sporazuma o pridružitvi, 10. junija 1996 ter ratifikacijo sporazuma v evropskem parlamentu, 24. oktobra 1996.

Na temeljih sporazuma o pridružitvi je slovenska vlada oktobra 1995 sprejela program za vključevanje Republike Slovenije v Evropsko unijo.

Sem sodi tudi izdelava celovite analize o posledicah vključevanja Slovenije v Evropsko skupnost. Pri tem bodo zelo zanimive izkušnje Avstrije, ki že čuti posledice polnopravnega članstva. Govori se, da Avstrijci niso preveč zadovoljni in da so si veliko več obetali kot so v resnici dobili.

Kaj poreče ljudstvo?

Iz različnih pogovorov in debat na temo o pridružitvi Slovenije Evropski uniji je največkrat slišati. "Hitimo počasi". "Koliko bo to stalo?". "Kaj bo z našo zemljo?". "V Evropo da, vendar ne za vsako ceno." "Ali nas bo kdo sploh kaj vprašal, bomo o tem odločali na referendumu?"

Slovenski resorji

Osrednji koordinator vseh dejavnosti v zvezi s približevanjem Slovenije Evropski skupnosti je vlada, v okviru katere deluje ministrska koordinacija za EU pod predstavnostvom ministrstva za zunanje zadeve. Na delovni ravni je pristojen medresorski odbor, katerega člani so državni sekretarji v posameznih ministrstvih in direktorji vladnih uradov in služb. V okviru Ministrstva za zunanje zadeve deluje tudi Urad za zunanje Evropske zadeve, ki je nosilec odnosov R Slovenije z EU. Ministrstvo za znanost in tehnologijo je koordinator za program PHARE.

Služba vlade za zakonodajo je glavni koordinator uresničevanja programa Bele knjige za usklajevanje zakonodaj.

Izdelati in izvajati je treba tudi strategijo obveščanja slovenske javnosti o procesih v EU, pripravah Slovenije na članstvo v njej in rezultatih analiz o posledicah vključevanja.

Zelo pomembno področje pri približevanju Slovenije Evropski uniji so ekonomske in socialne reforme, ki jih mora Slovenija opraviti v času priprav na polnopravno članstvo. Sem kajpak sodi tudi privatizacija. Tuji opazovalci namreč pogosto ocenjujejo, da Slovenija ni pripeljala do zadostnega izboljšanja v vodenju, uvajanju novih tehnologij in novega kapitala.

Naj dodamo, da tisti, ki meni, da bo tuji kapital kar vdiral v Slovenijo, se moti. Nekateri se zelo bojijo, da bodo tujci pokupili našo zemljo.

FK

Kdaj skupna valuta EURO?

Nekatere članice Evropske unije se vneto pripravljajo na 1. januar 1999, ko naj bi v skladu z Maastrichtskim dogovorom v EU uvedli novo skupno denarno valuto EURO. Nova valuta bo razdeljena na 100 centov, v primerjavi s sedanjim ECU-jem pa jo nameravajo menjavati v razmerju ena proti ena. Valute posameznih držav bodo še kar nekaj časa zakonito plačilno sredstvo, z evrom pa jih bodo postopoma nadomeščali do konca leta 2001. V začetku leta 2002 naj bi prišel v obtok EURO, valute držav članic Evropske monetarne unije pa naj bi bile v rabi vse do polovice tega leta.

Potencialne kandidatke (Nemčija, Francija, Italija in druge) bodo morale zadostiti nekaterim zelo ostrim konvergenčnim pogojem- delež javnega dolga v bruto domačem proizvodu ne sme presegati 60% BDP, potem so tu še pogoji glede inflacije, višine dolgoročnih obresti, proračunski primankljaj in javni dolg itd. Kot je slišati ima najboljše pogoje za vstop v Evropsko denarno unijo Nemčija. Italija Slovenija do leta 1999 verjetno ne bo postala niti polnopravna članica EU, zato ne pričakujemo tovrstnih problemov. Še vedno bomo imeli naš zunanje kovertibilen tolar.

Metka Arah, doktorica pravnih znanosti, odvetnica v Ljubljani:

"Evropska unija želi s sklepanjem evropskih sporazumov sicer spodbuditi nadaljnje približevanje srednje in vzhodnoevropskih držav Uniji, vendar ne na račun svoje notranje stabilnosti."

Iz njenega referata na Dnevih slovenskih pravnih v Portorožu, povzemamo nekaj misli o institucionalnih posledicah vključevanja v Evropsko unijo ter možnosti razširitve njenega članstva.

Razširitveni valovi Evropske skupnosti:

Temelji članstva

Članstvo Evropskih skupnosti (Esi) se je od ustanovitve skupnosti v letih 1951 in 1957 več kot podvojilo. Ker je prvotna skupnost šesterice ustanoviteljic (Francija, ZR Nemčija, Italija in države Beneluksa) sestavljala dokaj homogena skupina razvitih industrijskih držav z visoko stopnjo gospodarske rasti, je napredovanje integracijskega procesa na gospodarskem področju potekalo kot naravna posledica visoke stopnje gospodarske primerljivosti.

Prvi razširitveni val

V prvem razširitvenem valu so se leta 1973 Evropskim skupnostim pridružile Velika Britanija, Irska in Danska, ki so v zgodovino pridruženja prinesle predvsem močno demokratično tradicijo.

Drugi razširitveni val

V drugem razširitvenem valu v letih 1981 in 1986, so se Evropske skupnosti razširile na sredozemsko in atlantsko območje Evrope; z Grčijo, Španijo in Portugalsko so sprejele v svojo članstvo polindustrijske države, ki so se šele v sedemdesetih letih izvile izpod desničarskih diktatorskih režimov. Začela je nastajati precej heterogena tvorba.

Tretji razširitveni val

S pridružitvijo Avstrije, Finske in Švedske v zadnjem razširitvenem valu, leta 1996, se je heterogenost Evropskih skupnosti še povečala.

Pogodba o Evropski uniji

Sedmega februarja 1992 so v Maastrichtu podpisali Pogodbo o Evropski uniji, ki je začela veljati 1. novembra 1993.

Strategija pospeševanja integracije

Evropska unija se je (pod vplivom recesije, protekcionizma in strahu pred porajajočo se konkurenco ter še marsičesa) le počasi odzivala na dogajanje v srednji in vzhodni Evropi. Postopoma ji je vendarle uspelo oblikovati strategijo, ki temelji na pospeševanju integracije z vzhodno in srednjeevropskimi državami. - kandidatke skuša postopoma usposobiti za polnopravno vključitev v EU.

Možnosti razširitve članstva EU je predvidena v določilih člena 0 Pogodbe o Evropski uniji iz leta 1992. Prošnjo je treba nasloviti na Svet Evropske unije. Merila, ki jih EU uporablja pri presoji prošnji pa niso predmet Pogodbe EU, temveč stališč, sprejetih v okviru Evropskega sveta. Merila za sprejem prošil v polnopravno članstvo v EU so sprejeli na srečanju Evropskega sveta na Krfu, julija 1994. V skladu s tedaj sprejetimi izhodišči naj bi srednje in vzhodnoevropske države ob vložitvi prošnje za polnopravno članstvo izpolnjevale naslednja politična in gospodarska merila:

- stabilnost institucij, ki zagotavljajo zakonitost, spoštovanje človekovih pravic in manjšin;
- obstoj delujoče tržne ekonomije;

- sposobnost konkurenčnega tekmovanja in soočanja s tržnimi silami v Uniji; sposobnost prevzema članskih obveznosti, vključno s cilji politične, ekonomske in monetarne unije.

Možnost veta

Tudi če Evropska unija ugotovi, da država prosilka izpolnjuje objektivne kriterije za vstop v njeno članstvo, njen sprejem ni avtomatično zagotovljen. V presoji vsakokratnih ekonomskih in političnih okoliščin se namreč skriva možnost veta katerekoli članice Unije, ki iz teh ali onih razlogov ne bi bila pripravljena podpreti polnopravne včlanitve države prosilke.

Model idealne članice

S stališča Evropske unije bi bila idealna članica bogata, kapitalistična, na tržni ekonomiji in zasebni lastnini utemeljena, demokratična, pluralna država, ki ne bi imala strukturnih gospodarskih težav in bi bila zmožna neposredno prispevati v proračun Unije.

Že pri kandidatkah Švedski, Norveški, Finski in Avstriji se je izkazalo, da ne vzdržijo primerjave z idealom.

Veliko dobrega, a tudi problemov

V prid včlanitvi srednje in vzhodnoevropskih držav s stališča EU govorijo tudi nekateri razlogi ekonomske in trgovinske narave:

- povečanje skupnega trga naj bi povečalo možnosti trgovanja;
  - pospeševanje razvoja teh držav;
  - napredovanje in konsolidacija Evropske unije kot svetovno najmočnejšega trgovinskega bloka.
- Med razlogi, ki govorijo proti včlanitvi srednje in vzhodnoevropskih držav, ki jih omenjajo v EU pa so:
- z včlanitvijo novih držav bi se EU soočila z novimi sklopi nacionalnih interesov, ki bi utegnili razvodeniti proces odločanja;
  - oteženo bi bilo izvajanje skupnih in enotnih politik;
  - povečal bi se pritisk na proračun Evropske unije;
  - z včlanitvijo bi se utegnili odpreti občutljiva vprašanja nacionalnih manjšin.

O OBSEŽNOSTI ZAKONODAJE IN ČASU, POTREBNEM ZA PREHOD NA NJENO IZVRŠEVANJE, PRIČA DEJSTVO, DA JE PRED SKLENITVIJO POGODBE O EVROPSKI UNIJI DELOVANJE SKUPNOSTI UREJALO PREK 12000 STRANI RAZNIH PRAVIL.

Posplošeno je mogoče ugotoviti, omenja v svojem referatu dr. Metka Arah, da je evropski sporazum kot mednarodna pogodba, ki jo je Slovenija podpisala z državami članicami Evropske unije, dogovor, ki predvsem utrjuje podlage za nadaljnje bilateralno oziroma multilateralno dogovarjanje. Formalno ne posega v obstoječo nacionalno strukturo.

Med temeljne poudarke sodelovanja v okviru prostega pretoka blaga spada zaveza, da bosta pogodbeni strani v prehodnem obdobju, ki taja največ sedem let od uveljavitve sporazuma, v skladu z njim in določbami Splošnega sporazuma o trgovini in carinah (GATT) postopoma vzpostavili območje proste trgovine.

Še o slabostih evropske unije

Med problemi, povezanimi z institucionalno strukturo Evropske unije so najpogosteje omenjeni:

- številčnost institucij;
- geografska razpršenost institucij (Komisija Esi ima sedež v Bruslju, Sodišče v Luksemburgu, Evropski parlament je razpet me Strasbourgom in Luksemburgom);
- kar enajst uradnih jezikov (kar zahteva ogromno prevajalskega dela);
- obstoj različnih pravil odločanja glede na različna področja sodelovanja.

Institucije Evropske unije

Evropski svet

Evropski svet je organ, ki združuje predsednike držav ali vlad članic in predsednika komisije Esi. To je v pravnem pogledu pravzaprav edini pravi organ Evropske unije. V skladu z določili D pogodbe EU zagotavlja ustrezen zagon in oblikuje splošne politične smernice nadaljnjega razvoja Unije. Gre za organ, ki je bil prvič pogodbeno opredeljen v Enotnem aktu iz leta 1986 (EEA) in ki od samega začetka svojega delovanja (1974) deluje kot medvladna institucija - po načelu soglasja. Evropski svet se srečuje najmanj dvakrat letno, pod predsedstvom vsakokratne predsedujoče članice Sveta Evropske unije.

Druge institucije ne delujejo kot institucije Evropske unije, temveč kot institucije Evropskih skupnosti, čeprav določilo C Pogodbe EU govori o enotni institucionalni strukturi, ki zagotavlja konsistentnost in kontinuiteto delovanja na premisah *acquis communautaire*. Svet EU, Komisija Esi, Evropski parlament, Sodišče in Računsko sodišče so tako še zmeraj institucije Evropskih skupnosti.

Nosilci temeljnih funkcij Evropskih skupnosti so Svet Evropske unije, Evropski parlament, Komisija Evropske skupnosti in Sodišče Evropske skupnosti.

Svet Evropske unije

Zakonodajna funkcija je zgoščena v rokah Sveta Evropske unije. Svet EU sestavljajo predstavniki vlad držav članic, pri čemer ima vsaka država po en sedež z različnim številom glasov. Od skupno 87 glasov imajo na primer Nemčija, Francija, Italija in Velika Britanija po 10 glasov, Španija jih ima 8, Belgija, Grčija, Nizozemska in Portugalska po 5, Avstrija in Švedska po 4, Danska, Finska in Irska po 3 in Luksemburg 2 glasova.

Pristojnosti Sveta EU:

Določanje širših smernic politike, zastopanje interesov držav članic, odločanje o sprejemu nove zakonodaje in sodelovanje pri medvladnem načinu delovanja v okviru EU. V Svetu Evropske unije (Svet Evrope) je po nedavnem sprejemu Hrvaške že 40 članic.

Evropski parlament

Evropski parlament (prvotno imenovan Generalna skupščina), ima delno zakonodajno, predvsem pa posvetovalno in nadzorno vlogo. Zakonodajno funkcijo si delno deli s Svetom EU. Skupaj s Svetom EU odloča o proračunskih vprašanjih EU, odobrava sporazume z državami nečlanicami EU, sprejema peticije državljanov Unije, imenuje varuha človekovih pravic in daje soglasje k imenovanju komisionarjev. Od leta 1979 volijo člane na neposrednih splošnih volitvah, v skladu z notranjimi pravili posameznih članic.

Delo Evropskega parlamenta poteka v dvajsetih parlamentarnih odborih. Od nekoč bolj ali manj debatnega kluba, je Evropski parlament z uvedbo splošnih neposrednih volitev, začel pridobivati širše pristojnosti. Na primer, na področju nadzora s proračunskimi sredstvi.

Z včlanitvijo Avstrije, Finske in Švedske v EU naj bi bilo predvidoma za volitve v Evropski parlament leta 1999, na voljo 647 sedežev (57 več kot na volitvah leta 1994). Največje število sedežev bo imela Nemčija (99), sledijo Francija, Španija, Italija in Velika Britanija (vsaka po 87), naša sosedna Avstrija pa bo imela v Evropskem parlamentu predvidoma 20 sedežev. Približno tolikšno število sedežev na bi imela tudi Slovenija, vendar skoraj zagotovo do volitev 1999 ne bo postala polnopravna članica EU.

Komisija Evropske skupnosti

Iniciativna in izvršilna funkcija v institucionalni strukturi Evropske unije pripada Komisiji Esi, ki jo sestavlja dvajset komisionarjev, imenovanih za obdobje pet let. Komisionarji so neodvisni od stališč svojih vlad, ki jih imenujejo na to mesto v soglasju z vsemi drugimi državami članicami. Delo komisionarjev nadzoruje Evropski parlament. Komisija Esi pokriva zelo široko področje, od finančnih zadev, trga, kmetijstva, ribištva, transporta itd.

Sodišče Evropskih skupnosti

Pravosodno funkcijo opravlja Sodišče Evropskih skupnosti s sedežem v Luksemburgu. Sodišče ima kar precej močne pristojnosti. Lahko razveljavi vse pravne instrumente, ki jih sprejemejo Komisije evropskih skupnosti (Esi), Svet EU ali posamezne države članice, če niso skladni s predpisi Evropske unije. Sodišče odloča o veljavnosti ali razlaganju posameznih pravil v okviru predpisov Evropske unije. Daje tudi mnenja o sporazumih z državami nečlanicami Evropske unije. Sodišče sestavlja petnajst sodnikov, ki jih z medsebojnim sporazumom imenujejo države članice za obdobje šestih let.

Pri tem je treba poudariti, da proces neposrednega poseganja sodišča v notranje pravne rede in njihove institucije poteka prek izdelanega instrumentarija pravnega sistema Evropskih skupnosti, delujočih v okviru Evropske unije. Gre za sistem pravnih pravil, ki je avtonomen, primaren in neposredno uporaben. Skratka za sistem, ki je neodvisen od pravnih redov članic, za sistem, katerega pravila v konfliktu z notranjimi pravnimi redi prevladajo, in za sistem, ki neposredno učinkuje, ker njegova pravila neposredno ustvarjajo pravice in obveznosti za subjekte. Pravni red v okviru Evropske unije ne nastaja sistematično, vseobsežno in hkratno, temveč parcialno. To pomeni, da na parcialno kodificiranih področjih neposredno posega v notranje pravne rede držav, s tem pa postopoma spodkopava konsistentnost notranjih pravnih redov v korist evropskega. Stranke, na primer, imajo v konkretnem sporu možnost doseči uporabo pravil evropskega prava celo v nasprotju z določili notranjega prava. Z uporabo večinskega sistema odločanja v institucijah EU, se stopnjuje neposredno poseganje v nacionalno institucionalno strukturo posameznih članic.

Sicer pa drugače pri tako obsežni evropski instituciji tudi ne bi moglo biti.

Znamenita Bela knjiga

Mirko Ilesič, dr. pravnih znanosti - Pravna fakulteta Maribor, je v svojem prispevku: Pravni red Republike Slovenije in proces evropske integracije, opisal nekatera vprašanja "evropeizacije" slovenskega pravnega sistema.

Znotraj evropske integracije je treba odpraviti tiste razlike, ki onemogočajo delovanje skupnega - enotnega trga; zato je treba tudi znotraj Evropske skupnosti natančno opredeliti, do kod sega pristojnost organov ES na posameznem področju. Srednjeevropskim in državam nekdanjega komunističnega vzhodnega bloka, zlasti pa že pridruženim članicam, bo v veliko korist tako imenovana Bela knjiga, ki so jo pripravili lansko leto.

Na zasedanju šefov držav in vlad držav članic EU decembra 1994 v Essnu, je bila v okviru priprave strategije za pridružene članice na poti do polnopravnega članstva, Evropski komisiji naložena naloga, naj pripravi navodila za prilagajanje zahtevam skupnega (notranjega) trga. Na tej podlagi je bila spomladi 1995 pripravljena Bela knjiga kot praktični pripomoček za pripravo pridruženih članic na vključitev v notranji trg Evropske unije. Povedati je treba, da je pravni pomen Bele knjige kot dokumenta izrecno opredeljen tako, da ne pomeni še nikakršnega začetka niti preudiciranja bodočih pogajanj o polnopravnem članstvu. Ko bo napočil čas za pogajanja, bodo na dnevnem redu vsa področja zakonodaje in posameznih politik v Evropski uniji. Gre torej za mnogo širše področje kot ga pokriva Bela knjiga, ki se omejuje le na ukrepe za zagotovitev delovanja skupnega (notranjega) trga. Bela knjiga tudi ne spreminja pravnega okvira obstoječih odnosov med EU in pridruženimi članicami, ki ostajajo slejkoprej urejeni s sporazumi o pridruženem članstvu - Evropskimi sporazumi. Bela knjiga torej ne prinaša nobenih novih pravic in obveznosti držav, temveč pomeni le pripomoček pri uresničevanju ene od obveznosti (vsebovanih v asociacijskih sporazumih), t.j. obveznosti prilagajanja zakonodaje. S samo (formalno) prilagoditvijo zakonodaje država-kandidatka za članstvo v EU, še ne bo izpolnila vseh zahtev, kar naj bi pomenilo, da le sprejem zakonodaje še ni dovolj - najmanj enako pomembno je tudi njeno uresničevanje in sankcioniranje v praksi. Bela knjiga zato vsebuje tudi zahteve glede vzpostavitve ustreznih struktur, ki naj zagotovijo izvajanje sprejete zakonodaje.

Da bi se pridružene članice pravočasno in učinkovito lotile obsežne naloge prilagajanja (približevanja) svoje zakonodaje pravilom, ki veljajo v Evropski uniji, skuša Bela knjiga ponuditi več kot le seznam predpisov, ki se jim je treba prilagoditi. Opisuje tudi ključne ukrepe na posameznem področju prilagajanja ter najprimernejši vrstni red za izvedbo teh ukrepov.

Miro Prek, Vlada RS - Služba za zakonodajo, omenja naslednja področja Bele knjige: Prost pretok kapitala, prost pretok in varnost industrijskih izdelkov, konkurenca, socialna politika in dejavnost, kmetijstvo, promet, avdio-vizuelno področje, okolje, telekomunikacije, neposredno obdavčenje, prost pretok oseb, javna naročila, finančne storitve, osebni podatki, pravo gospodarskih družb, računovodstvo, civilno pravo, vzajemno priznavanje poklicnih kvalifikacij, intelektualna lastnina, energija, carine in trošarina, posredno obdavčenje, varstvo potrošnikov.

Bela knjiga pri tem ne določa prednostnih nalog, ponuja pa različne možnosti med katerimi lahko izbira posamezna država. Ker je Republika Slovenija že razmeroma zgodaj (1989) za oblikovanje svoje zakonodaje kot referenčno pravno ureditev izbrala ureditev današnje Evropske unije, je pri usklajevanju zakonodaje veliko dela že opravljenega.

Pomembni so gospodarski pogoji.

Sestavljalcem dokumenta je jasno, da bo vsaka, na pogled še tako "uskaljena" zakonodaja obsojena na neuspeh, če ne bodo ustvarjeni tudi gospodarski pogoji za njeno izvajanje.

Prilagajanje ali približevanje

Znotraj EU obstojajo pravna pravila, ki urejajo področje notranjega - skupnega trga in ki se jim je treba prilagoditi. V sistemu pravnih norm, ki urejajo ustroj in delovanje EU, najdemo takšne pravne norme na dveh ravneh: V ustanovitvenih pogodbah, s katerimi so bila postavljena temeljna načela, ter v sekundarni zakonodaji, t. j. v predpisih (uredbah, direktivah), ki so jih na podlagi pooblastil iz ustanovitvene pogodbe sprejeli organi Skupnosti.

Kaj določa Rimska pogodba?

Za urejanje tako imenovanega notranjega trga so relevantne spodaj naštet določbe Pogodbe o ustanovitvi EGS - Rimske pogodbe iz leta 1957. Na tej pogodbi (po dopolnitvah z Enotnim evropskim aktom ter sporazumom iz Maastrichta), še danes temelji notranji trg ter celotni prvi steber Evropske unije.

Rimska pogodba določa:

Prepoved diskriminacije med državami članicami in njihovimi pripadniki, pravico državljanov do gibanja in prebivanja na celotnem ozemlju skupnosti, odpravo carin in dajatev z enakovrednim učinkom, prepoved količinskih omejitev in ukrepov z enakovrednim učinkom (ob dopustnih izjemah), prepoved diskriminacije prek državnih monopolov, prosto gibanje delavcev, prosto gibanje in ustanavljanje sedeža za posameznike ter za gospodarske družbe, prosto opravljanje storitev na celotnem ozemlju Skupnosti, prepoved omejevanja konkurence s kartelnimi sporazumi ali zlorabo dominantnega položaja na trgu, urejanje državnih subvencij, prepoved diskriminacije na davčnem področju.

Pri tem je treba pojasniti, da se na pravila, vsebovana v ustanovitveni Rimski pogodbi, ki so dovolj jasna in konkretna, namreč lahko neposredno sklicujejo posamezni subjekti pred sodišči in drugimi organi vsake države članice, ne da bi jih bilo treba prenesti v predpise te države. To so torej neposredno uporabna pravila ES, ki tvorijo sestavni del pravnega reda vsake države članice. To bo kajpak veljalo tudi za vsako članico, ki na novo pristopi k Evropski skupnosti. Seveda to ni tako preprosto in se že pojavlja vprašanje, kako naj se prilagodijo članice s pridruženim statusom.

Tako imenovani Evropski sporazumi skušajo problem pravnotehnično rešiti tako, da vsebujejo določbe, ki naj začasno nadomestijo pravila o notranjem trgu, vsebovana v Rimski pogodbi, pri tem pa upoštevajo poseben položaj pridruženih članic ter potrebo po prehodnem obdobju, ki naj določi "mehak prehod". Tako na primer asociacijski sporazumi predvidevajo postopno odpravo carin...

Kaj pomeni pridruženi status članice?

Sklenitev asociacijskega sporazuma torej ne le, da še ne pomeni polnopravnega članstva v EU, temveč tudi ne pomeni vstopa na "notranji trg", kot ga opredeljuje Pogodba Evropske skupnosti. Pomeni le fazo, v kateri naj se pridružena članica pripravlja na vstop na notranji trg.

Pridružitveni status pomeni tudi nižjo stopnjo sodelovanja od tiste, ki se je razvila med državami EFTE in ES v okviru t.i. Evropskega prostora.

Asociacije (kljub odpravi ovir za prost pretok blaga), ne bi smeli razumeti že kar kot širitev "notranjega trga" ES. V razvoju Evropske skupnosti so se poglavitna pravila o praktičnem uresničevanju skupnega trga oblikovala skozi sodno prakso sodišča ES v Luksemburgu, ki je pri reševanju praktičnih primerov šele vdihnilo pravo vsebino določilom Rimske pogodbe o prostem pretoku blaga, oseb, storitev in kapitala.

Učinkovitost pravnih norm ES je v veliki meri odvisna od njihove neposredne uporabnosti v posameznih državah članicah. Tako imenovani prilagoditveni procesi pridruženih članic na polnopravno članstvo se lahko precej zavlečejo.

Splošno razširjeno mnenje je, da sporazum o pridruženem članstvu (asociacijski sporazum) v političnem smislu pomeni neko višjo stopnjo odnosov med EU in tretjimi državami. Pogosto ga v javnosti obravnavamo kot nekakšno vstopnico v Evropsko unijo, čeprav določila samega sporazuma ne dajejo podlage za takšno razlago. Podpisniki teh sporazumov torej še niso "stopili" v Evropo. To velja tudi za Slovenijo. Pomembna je analiza pravne narave "Evropskega sporazuma", da bi ugotovili v kolikšni meri sporazum že sam po sebi ustvarja novo pravno situacijo in s tem predstavlja že del "prilagoditve" našega pravnega sistema EU.

Pravno prilagajanje prvi pogoj za gospodarsko integracijo

Nekatere določbe Pridružitvenega sporazuma povsem konkretno določajo kako se je treba prilagajati. V 70. členu Sporazuma podpisnice ugotavljajo, da je prilagajanje sedanje in bodoče slovenske zakonodaje predpisom Evropske skupnosti glavni predpogoj za gospodarsko integracijo Slovenije v Skupnost. Čeprav je ta določba pretežno načelne narave in je obveznost Slovenije predvsem v prizadevanju za to, da bi njena zakonodaja postopno postala skladna z zakonodajo Skupnosti, pa iz nje razberemo pomembno tezo, da je pravno prilagajanje prvi pogoj za gospodarsko integracijo.

Konkretnjša določba 71. člena navaja področja, ki bodo predmet prilagajanja:

- carinski predpisi;
- pravo gospodarskih družb;
- predpisi o bančništvu;
- zavarovalno pravo;
- računovodstvo in davki;
- finančne storitve;
- pravo konkurence;
- pravila o javnih pogodbah in javnih naročilih;
- varstvo življenja in zdravja ljudi, živali in rastlin;
- posredno obdavčevanje;
- tehnični predpisi in standardi;
- nuklearno pravo in predpisi;
- transport in telekomunikacije.

Iz tega seznama lahko vidimo kako obsežna je naloga prilagajanja naše zakonodaje.

Tudi politično vprašanje

Mirko Ilesič pravi, da osrednje vprašanje pri prilagajanju pravnemu sistemu ES ni pravne, temveč predvsem (notranje) politične narave. Se želimo prilagajati pravnemu sistemu zato, da bi dobili tako zeleno vstopnico za Evropsko unijo, ali morda zato, ker se nam to zdi smotno v fazi, ko izgrajujemo nov, tržnemu sistemu primeren pravni sistem. Na to vprašanje bo treba odgovoriti, preden se lotimo konkretnih rešitev. Na primer: pravo in politika konkurence. Kaj pomeni "naval" tujih ponudnikov v Sloveniji. Ali nas skrbi usoda domačih podjetij? Nadalje problem: Tujci in nepremičnine. Tu je dilema še najbolj očitna.

Računati moramo tudi na tako imenovane stroške v obliki različnih prispevkov.

Trikotnik naše zakonodaje

Republika Slovenija je v občutljivem obdobju hitrega prehoda iz dosedanjega gospodarskega sistema v trajno tržno zasnovan in tržno delujoč gospodarski sistem. Proces lastninskega preoblikovanja podjetij, sanacija in restrukturiranje bančnega sistema, denacionalizacija, preobrazba komunalnega sistema v sistem lokalne samouprave in nekatere druge sektorske reforme (reforma pravosodja, državne uprave).

V grobem potekajo pri oblikovanju nove slovenske zakonodaje trije procesi: Oblikovanje lastne zakonodaje z namenom nadomestitve nekdanje zvezne zakonodaje, oblikovanje nove zakonodaje na področjih, kjer tako nekdanja zvezna kot tudi še veljavna republiška zakonodaja nista usklajeni s tržno zasnovanim gospodarstvom in oblikovanje zakonodaje, ki bo usklajena z zakonodajo Evropske unije.

informa

Tržno komuniciranje in informiranje
Lucija, Liminjanska 91, 6320 Portorož
Telefon & telefaks: 066/ 770 - 185

* Izdelava in vodenje celostnih tržno-komunikacijskih projektov;

* Informiranje;

* Promocijske, posredniške in zastopniške storitve;

* Izdajanje javnega informativnega glasila - Časopis Primorski utrip;

* Storitve za tisk: Računalniška postavitev besedila, publikacije, prospekti, vizitke, praznične novoletne voščilnice. Sodelujemo z renomirano tiskarno VEK Koper;

* Oglasi, storitve ekonomske propagande in reklame.

Prispevke za časopis, oglase in naročila za tisk, sprejemamo tudi v pisarni uredništva v Luciji, Obala 105-107 tel.: 773-602 (prostori Krajevne skupnosti).

NAROČILNICA

naročam **primorski utrip**

Ime in priimek _____

Točen naslov _____

Poštna številka _____

Letno naročnino (12 števil Primorskega utripa) v višini 960 SIT bom poravnal splošno (fizične osebe) oziroma osem dni po prejemu računa (pravne osebe).

Datum _____ Podpis _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na:

INFORMA Portorož, Liminjanska 91, Lucija, 6320 Portorož

Kaj so obljubile politične stranke?

Objavljamo dokument s srečanja direktorjev obalnih turističnih podjetij in predstavnikov političnih strank v Portorožu.

Predstavniki turističnega gospodarstva piranske občine so zelo spretno izkoristili darežljivost političnih strank in njihovih liderjev z obljubami v predvolilni kampanji.

PROTOUR, g.i.z. Portorož, je 23. oktobra v prostorih Grand hotela Metropol organiziral delovni sestanek predstavnikov turističnega gospodarstva Obale in pomembnejših političnih strank z namenom, da se pogovorijo kako in kaj v bodoče s turizmom.

Prišli so **Danica Simšič, Dr. France Bučar, Dr. Maks Tajnikar, Zoran Thaler, Zmago Jelinčič, Peter Vesenjaj (sektear za turizem, zastopal SKD), Marjan Podobnik in Zdenko Vozlič.**

Na nasprotni strani mize so sedeli predstavniki turističnega gospodarstva **Ernest Dobravc, Marino Antolovič, Vojko Starovič, Mitja Logar, Enes Lojo, Danilo Daneu in Rihard Fux.** Povabljenim so predstavili nekatere konkretne načrte za razvoj turistične dejavnosti v regiji z željo, da bi sedanji in bodoči poslanci podprli njihova prizadevanja in prek političnih strank ali svojih poslanskih skupin v Državnem zboru, ali predstavnikov v prihodnji Vladi Republike Slovenije, poskušali doseči čimveč.

Turizem je vsem pri srcu

Izkazalo se je, da je vsem turizem zelo pri srcu, pa tudi, da je to ena redkih dejavnosti s katero se da nekaj iztržiti. Zoran Thaler (ZLSD) je pohvalil pobudo za to srečanje, saj je menil, da le tako lahko predstavniki političnih strank in državnega vodstva neposredno izvedo kaj se pravzaprav dogaja v turizmu, kakšne so težave in kaj bi kazalo še dograditi. Peter Vesenjaj je tokrat prvič bil nekoliko bolj kritičen. Opozoril je na prepočasno privatizacijo družbenega kapitala v slovenskem turizmu. Nekateri občinske strukture še niso spoznale pomena in razvoja turizma. Imamo Center za promocijo turizma, a kaj pomaga, ko pa nima denarja. Le kako do denarja? Morda bi kazalo pridobiti nekaj sredstev s spremembo zakona o prometnem davku. Vsi odgovorni na vladi za turizem komaj čakajo, da se sprostijo sredstva iz naslova koncesij v igralništvu za promocijo turizma Slovenije v tujini.

Za stari Palace naj skrbi država?

Danilo Daneu je ponovno izpostavil problem prenove starega Palace hotela češ, da investicija ni rentabilna. Je ta kulturni spomenik problem podjetja ali (sedaj že) problem države? Kaže, da investicija res ni rentabilna, saj bi ga v šestih letih odkar sameva sredi najlepšega parka v Portorožu, morda le kdo prenovil. Upamo lahko le, da se stari očak od sramote ne bo zrušil komu na glavo.

Ernest Dobravc, direktor portoroške Igralnice je zadovoljen, ker so, kljub težkim časom in vedno večji konkurenci v neposredni bližini, uspeli povečati promet, žal pa Igralnica, ki je nekoč financirala izgradnjo precejšnjega dela portoroške infrastrukture, zaradi neprimernih visokih obdavčitev, tega sedaj ni več zmožna. Nekaj več pozornosti bi

kazalo posvetiti zaposlenim v Igralnici, da ne bodo kmalu postali drugorazredni delavci. Enes Lojo se boji, da Portorož ni več tako zanimiv na evropskem tržišču kot pred leti, zato mu je treba vtisniti novo identiteto. Afere okrog igralništva so se umirile, žal pa so škodile turizmu. "Prvi smo bili za to, da se nadzor v igralništvu uredi. Strinjam se, da tisti, ki pobira davke, mora imeti svoj delež, vendar je treba sprejeti nekakšna pravila igre. Obremenjevanje mora imeti svoje meje. Sedaj nas obremenjujejo celo še nekakšnimi taksami."

Rihard Fux, direktor Hotelov Piran je opozoril na problematiko mesta Piran. "Fasade so zares prenovljene, a mesto propada. Ljudje se izseljujejo. Če ne bomo hitro ukrepali bo Piran izumrl." Zakaj Piran še vedno ni dobil statusa mestne občine, je vprašal. Na to vprašanje bi mu lahko odgovoril Zmago Jelinčič, pa mu ni.

Zdenko Vozlič je prepričan, da v piranski, pretežno turistični občini, že razpolagamo z dobro osnovo; imamo kvalitetne hotele in usposobljene turistične delavce, kar pa seveda še ni dovolj. Premalo je odmevnih prireditev, tudi športnih, premalo zanimivih produktov. Stranka Zelenih podpira namero o izgradnji golf igrišča, je rekel.

Zapisnik portoroških političnih obljub

PROTOUR nam je poslal zapisnik iz katerega je razvidno o čem so se 23. oktobra letos v portoroškem Grand hotelu Metropol sporazumeli direktorji portoroških turističnih podjetij s predstavniki političnih strank.

- poslanske skupine prisotnih strank bodo Vladi naložile takojšnjo izdelavo načrta izvajanja Programa ukrepov za uresničevanje Resolucije o strateških ciljih na področju razvoja turizma v Republiki Sloveniji v letu 1997;

- prisotne stranke se bodo s svojimi predlogi zavzele, da se že v prihodnjem letu sprejmejo sistemski ekonomski ukrepi s ciljem opredelitve dolgoročnih stabilnih pogojev gospodarjenja, ki bodo pomagali k razvoju sodobno pojmovanega turizma v Sloveniji in na obali- med njimi:

Vladne garancije, subvencioniranje obrestnih mer, dokončanje postopka lastninjenja igralništva- kot pogoja za sistemska finančna sredstva za naložbe in promocijo slovenskega turizma ter zmanjševanje davčnih obremenitev igralnic s ciljem konkurenčnosti z igralnicami sosednjih držav, finančno podporo naložbam v kulturne spomenike- stari Palace hotel, revitalizacija mesta Piran, zagotovitev izvedbe osnovne cestne infrastrukture in parkirišč (garaž) na področju obalne regije v sprejetih časovnih rokih, realizacija drugih ukrepov, ki jih zajema program aktivnosti v Resoluciji o razvoju turizma.

- prisotne stranke se bodo v konstruktivni razpravi o proračunu Republike Slovenije za leto 1997 in prihodnja leta, zavzele za zagotovitev takšnega obsega sredstev za promocijo turizma Slovenije na emitivnih tržiščih, kot je predvideno v Programu ukrepov v citirani Resoluciji.

- poslanske skupine prisotnih strank bodo predlagale Državnemu zboru Zakon o pospeševanju turizma, ki je že v postopku (1. branje) in Zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki prirejajo posebne igre na srečo. Prav tako bodo predlagale spremembo določil Zakona o posebnem prometnem davku iz igralništva v prid razporejanju ustreznega deleža zbranih sredstev lokalni organizaciji za razvoj turizma.

Na sliki: Direktorji in politiki na skupnem pogovoru o razvoju turizma v Portorožu.

FOTO: FK-INFORMA

Duša Krnel-Umek

POMEN MORJA ZA DRŽAVO SLOVENIJO

Za oblikovanje zavesti o državi ima pomen v našem mišljenju vedenje o morju kot delu Slovenije. Vprašanje varovanja morja je zato potrebno gledati v razmerju do celotne države Slovenije in v širših srednjeevropskih in mednarodnih okvirih. Slovenska Istra je s svojim delom morja dobila velik pomen po osamosvojitvi, saj je Slovenija s tem območjem postala tudi pomorska država. Za razvoj Slovenije kot države je zato pomembno, da zagotovi in zakonsko uredi varovanje slovenskega morja kot celote in dostop Slovenije do odprtega morja. To vprašanje še ni rešeno, ima pa velik pomen za prihodnost države. Varovanje morja in obmorskega pasu kot dela naše naravne in kulturne dediščine je potrebno v zakonodaji urediti tako, da bo vsem dostopno in da bodo ohranjene značilnosti iz preteklosti ob zagotovljeni možnosti razvoja dejavnostim, ki so povezane z morjem predvsem sta to solinarstvo in ribištvo.

Z lastninsko zakonodajo so novi lastniki dobili tudi del obalnega pasu in omejili oziroma preprečili dostop do morja, čeprav bi morala biti obala dostopna vsem. Med državo, ki varuje naravno dediščino in novimi lastniki še ni urejeno vzdrževanje dediščine. Naravna dediščina je v primeru naravnega parka solin povezana tudi s kulturno dediščino, saj je rezultat dela in znanja preteklih generacij.

Z varovanjem morja in obmorskega pasu je v večji meri potrebno povezati turizem na tem območju. Razvoj turizma na slovenski obali, ki bi bil usmerjen predvsem v pozidavo novih površin in veliko število turistov, bo imel negativne posledice, kar opozarjajo občani že vrsto let, zato bi bilo potrebno dvigovati kvaliteto ponudbe.

Pri gradnji avtoceste do Kopra gre za povezavo jugozahodne Primorske z osrednjo Slovenijo in drugimi območji, kar je nujno zaradi razvoja pristanišča, gospodarstva in drugih dejavnosti. Brez povezave z notranjostjo bo to območje ostalo odrezano od vseh pomembnih središč in obsojeno na nazadovanje. Do pristanišč v sosednjih državah gradijo cestne povezave in del teh povezav je predviden ali se že gradi čez ozemlje naše države, zato ima v teh primerih prednost varovanje narave in okolja. Nesporno pa je potrebno dati prednost gradnji vseh tistih prometnih povezav, ki so pomembne predvsem za državo Slovenijo, razvoj njenih dejavnosti in povezavo njenih prebivalcev.

Nesreča ga je hudo prizadela

Alojz Petvar, nekdanji tržni inšpektor iz Lucije čuti hude posledice zaradi udarcev, ki jih je zadobil na nesrečno sobotno jutro, 11. marca 1995, ko ga je neki voznik blizu lucijske pošte zbil po cesti. Petvar čuti hude bolečine po telesu in težko hodi, pa tudi sicer ga je nezgoda precej psihično zlomila.

Voznik, ki je povzročil nesrečo je bil kaznovan, oškodovanec je prejel simbolično odškodnino 500 tisoč tolarjev, vendar je to zanj dokaj slaba tolažba, saj bo posledice verjetno nosil kar celo življenje.

V zvezi z odškodninskim postopkom pri zavarovalnici ga je zastopala (ali ga še zastopa) odvetnica Vukica Jovanovič iz Lucije. Povedala nam je, da so se sporazumeli z zavarovalno družbo Adriatic o izplačilu odškodnine 500 tisoč SIT in da je zadeva s tem tudi zaključena, ne glede na to kakšne posledice ima sedaj nesrečni Alojz Petvar. Ugotovili so, da bi se tožba na sodišču lahko vlekla nekaj let (o tem naj bi bil seznanjen tudi oškodovanec), zato se v sodni postopek očitno niso niti spustili.

Arcade Dancing Club Bernardin

Plesna glasba za vse generacije

Od svečane otvoritve (25. oktober '96) Arcade Dancing Cluba na Bernardinu (pri stari cerkvi) je minil že skoraj mesec dni, v tem času pa so v Hotelih Bernardin že pripravili pešter razvedrilni program. Ansambel Victory in svetovna prvaka v latinsko-ameriških plesih Roki Česen in Janja Gradišar ter Marta Zore, so na otvoritvi popeljali veliko povabljenih v svet plesnih ritmov in napovedali, da se boste v tem prenovljenem nočnem lokalu, ki sprejme okoli 300 gostov, lahko prijetno zabavali.

V okviru programa za november '96, so doslej že nastopili nekateri glasbeni izvajalci in pevci: Black Jack, Duo Rossana in Vili, Duo Black Jack in Anika Horvat.

V torek, 19. 11. bo nastopil Miran Rudan, v četrtek, 21. 11. Vlado Kalember, v petek 22. 11. Sasha, v soboto 23., torek 26. 11. in četrtek 28. 11. ter v soboto 30. 11. bo zopet nastopil Duo Rossana in Vili, dan prej; 29.11. pa skupina 4Fun. Plesni klub Arcade Bernardin je odprt vsak dan (razen ob nedeljah in ponedeljkah) od 21.00 do 03.00 ure.

Na sliki: Roki Česen in Janja Gradišar

Nasvidenje na naslednjih volitvah

Piran brez "svojih" poslancev

Za mnoge so bile letošnje državnozbornske volitve, ali bolje rečeno rezultati, presenečenje svoje vrste. Piranski volilni okraj je preko svojih političnih strank ponudil 14 kandidat in kandidatov - najboljše: Andrej Babnik iz Pirana (SF, ZZG, ZZZP), Vojka Štular iz Lucije (ZLS), Mag. Josip Rugelj iz Pirana (SDS) - Kopru je za SDS kandidiral Portorožan Miran Lipovec, Vladimir Vinčar iz Pirana (Nacionalna stranka dela), Dr. Saša Žužek Rešek iz Portoroža (SKD), Erik Dokič iz Pirana in Ivan Vollmeier iz Portoroža (RSZ), Zdenko Vozlič iz Sečovelj (Zeleni Slovenije), Dr. Duša Krnel - Umek iz Portoroža (DS), Drago Žerjal iz Pirana (DeSUS), Marinko Bajec iz Pirana (SOPS) Dr. Milena Oblak - Juh (LDS) in dr. Davorin Dvorak (SLS).

V svojem volilnem okraju vsi niso nabrali dovolj odstotkov oziroma so jih "potolkli" kolegi in kolegice iz istoimenskih strank v drugih volilnih okrajih, kar seveda ni nič narobe, saj je za stranko pomemben celoten izkupiček.

LDS 27,01%, SLS 19,38%, SDS 16,13%, SKD 9,62%, ZLS 9,03%, DeSUS 4,32%, SNS 3,22%.

Zmago Jelinčič bo pomagal Piranu

Zmago Jelinčič, ki je kandidiral na nacionalni listi tudi v Piranu in se že drugič prebil v parlament se bo, kot je dejal na nekem delovno-političnem srečanju v Portorožu, zavzemal za to, da Piran dobi status mestne občine, zgradi svojo garažo in postane turistično zanimivo mesto.

Mandatar bo dr. Drnovšek?

V Utripovi anketi mini volitev, smo na vprašanje "kaj menite, kdo bi po vaše bil najprimernejši kandidat za predsednika vlade", prejeli samo en odgovor z enim DA za dr. Janeza Drnovška.

Rahel zasuk na desno še ne pomeni, da je pregrešno gledati tudi na levo.

8. decembra na referendum

Zakonodajni referendum za volitve v Državni zbor Republike Slovenije bo v nedeljo, 8. decembra 1996. Razglaši o volilnih imenikih so že povsod razobešeni, morebitne zahteve za popravke podatkov v volilnem imeniku lahko oddate do 22. 11. 1996. FK

Turizem:

PRED PRAGOM DRUGE MILIJARDE

Banka Slovenije je v svoji redni mesečni informaciji sporočila, da je letošnji devetmesečni devizni izkupiček od turizma dosegel že 902.258.000 USA dolarjev, kar je 12 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. Lahko pričakujemo, da bomo v Sloveniji leto zabeležili čez milijardo dolarjev deviznega priliva?

K tričetrtletnemu deviznemu dohodku od turizma je skoraj polovico (45,7% ali 412,2 mio dolarjev), prispeval odkup gotovine in čekov od tujcev; dobro petino (22,4% ali 202,2 mio USA \$) predstavljajo prodaja domačega blaga in storitev tujcem, zdravstvene storitve tujcem in specializacije. Dobro dvanajstino deviz (12,2% ali 109,9 mio USA \$) se je nabralo v igralnicah, dvanajstina (12% ali 108,6 mio dolarjev) se je nateklo v devizne blagajne od prodaja tujega blaga tujcem v konsignacijah in v prostocarinskih prodajalnah za tujo gotovino. Relativno malo, 7,7 odstotkov ali 69,3 mio USA \$, so ustvarila turistična podjetja.

Večji devizni dohodek v igralnicah

V primerjavi z enakim obdobjem leta 1995 je bil odkup gotovine večji za 1 odstotek, prodaja tujega blaga tujcem se je povečala za 2 odstotka, skoraj 13 odstotkov več deviznih sredstev pa so v letošnjih devetih mesecih k skupnemu deviznemu prilivu prispevale igralnice. Tujcem smo prodali za 61 odstotkov več domačega blaga oz. storitev. Po predvideni dinamiki naj bi letošnji devizni priliv od turizma presegl milijardo dolarjev.

Visok devizni saldo

Turizem je ena redkih dejavnosti v Sloveniji s katero zaslužno največ "čistih", neobremenjenih deviz. Banka Slovenije s posebno metodologijo ugotavlja, da so državljani Slovenije v letošnjih devetih mesecih porabili v tujini za turistična in službena potovanja 299,4 milijonov ameriških dolarjev, zato je letošnji devetmesečni čisti devizni saldo 602,8 milijonov ameriški dolarjev, krepko pozitiven.

Danica Zorko

GZS, Združenje za gostinstvo in turizem

Izobraževanje v občinski upravi

Župan Občine Piran je skupaj z vodjem uprave določil kontinuiran proces izobraževanja v občinski upravi. Izobraževanje, začelo se je 12. novembra, izvaja ugledna mednarodna izobraževalna družba Time Manager International (TMI), ki deluje prek svojih centrov že v okoli 40 državah. Time Manager International je bil ustanovljen leta 1975 na Danskem. Njihovih izobraževalnih programov se vsako leto udeleži okoli 250 tisoč ljudi.

Celoten projekt izobraževanja delavcev piranske občinske uprave je predstavil mednarodni inštruktor Dušan Sterle.

Projekt izobraževanja poteka v dveh fazah; za nadzornike (redarje) 9 do 15 delavcev. Izobraževalne teme: urejenost (izgled), dobri odnosi z občani, dobra komunikacija.

Za delavce uprave (okoli 60 ljudi), bodo strokovnjaki predavali o produktivnosti (delegiranje, vodenje timov), odnosi (stres, komunikacija), kakovost dela (obvladovanje pritožb, pripadnost).

Uvodni govor na otvoritvi tečaja je imel župan Franko Fičur, nato pa so sledile nekatere čisto praktične teme izobraževanja, pri čemer predavatelji v procesu izobraževanja dajejo velik poudarek človeškemu dejavniku.

Strateška skupina - Forum za turizem

IZJAVA OB SVETOVNEM DNEVU TURIZMA

Svetovna turistična organizacija (WTO), katere članica je tudi Slovenija, je lani objavila podatek, da je po dinamiki rasti in obsegu dejavnosti turistična "industrija" v svetovnem merilu presegl avtomobilsko in naftno industrijo.

Po vsem svetu je potovalo v tujino več kot 567 milijonov turistov, ki so državam gostiteljicam ustvarili 372 milijard ameriških dolarjev deviznega priliva. Strokovnjaki Svetovne turistične organizacije napovedujejo, da se bo do leta 2000 število tujih turistov povečalo za 17 odstotkov, njihova potrošnja pa za 42 odstotkov. Rezultati iz leta 1995 naj bi se do leta 2010 celo podvojili. Turizem torej predstavlja enega najpomembnejših trgov za prodajo številnih izdelkov in storitev, ki ga imenujemo tudi "nevidni izvoz." Na ta trg je Slovenija lani "izvozila" za več kot eno milijardo dolarjev. Države so nekoč podpirale razvoj turizma predvsem zato, da bi ustvarile čimveč deviznega priliva, kasneje zato, da bi podjetja ustvarila čimveč dobička, danes pa je glavni razlog v ustvarjanju novih delovnih mest. Vsako neposredno delovno mesto v turizmu s svojimi posrednimi učinki namreč ustvari še 1,6 delovnega mesta v drugih dejavnostih.

Tudi dežele in države, ki nimajo tako raznolikih in bogatih naravnih in kulturnih danosti kot Slovenija, ustvarjajo veliko turističnega prometa in s tem nova delovna mesta, ki se v drugih panogah z razvojem tehnologije zmanjšujejo. Prepustiti turizmu stihiskemu razvoju bi bilo v veliko škodo Slovenije in predvsem njenih državljanov in državljanov. Nedopustno bi bilo, da Slovenija ne bi izkoristila svojih bogatih naravnih danosti za tako perspektivno gospodarsko dejavnost kot je turizem. Turizem namreč lahko ustvari poleg novih delovnih mest tudi številne podjetniške priložnosti za prodajo številnih izdelkov in storitev, utrdi trdnost slovenskega tolarja in dvigne življenjski standard na višjo raven. S turizmom, katerega predpogoj je čisto in varovano okolje, lahko kljub nejezgovim pozitivnim gospodarskim učinkom ohranimo in še dvignemo kakovost narave in urbanih središč, v katerih živimo. Zato smo se tudi odločili za nov koncept predstavljanja Slovenije kot zelenega koščka Evrope, z raznoliko in dinamično turistično ponudbo.

Pozivamo vse ustanove in posameznike, ki imajo vpliv na vodenje in usmerjanje gospodarske in razvojne politike Slovenije ter vse sodržavljanke, da aktivno podprejo prizadevanja za razvoj turizma, tako s svojim zavzeanjem, kot tudi konkretnimi dejanji.

Člani Foruma za turizem pri Ministrstvu RS za gospodarske dejavnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Boris Šuligoj, novinar Dela, je vprašal kako bo s taksi prevozi. Ivan Djurkov mu je odgovoril, da taxi prevozi ne morejo biti in niso konkurenca javnim prevoznikom. "Pričakujemo krajo potnikov", vendar, kot je rekel, zakonodaja je jasna - taxi prevozi ne morejo vsebovati elementov linijskega prevoza. Verjetno se bodo taksisti v piranski občini poslej, ko so jim z odlokom prepovedali linijske vožnje, kljub temu znašli in ponudili potnikom storitve taxi prevozov po sprejemljivih skupinsko-individualnih cenah.

Družba I & I je pričela s prevozi po koncesijski pogodbi 1. septembra letos. Po izhodiščnih vozniških redih naj bi na območju občine Piran njihovi avtobusi letno prevozili 426.484 kilometrov. Upoštevajoč nove predloge (26) po uskladitvi vozniških redov in podaljševanju linij, se je načrt skupnega števila prevoženih kilometrov spremenil oz. se je povečal na 617.817 km. Tako število kilometrov pa je presegl dogovorjene okvire koncesijske pogodbe, zato so še naprej usklajevali in prišli do številke 582.478 km.

V septembru so prepeljali 48.211 potnikov, v oktobru pa nekaj manj (47.361). Sicer pa bodo v skladu s koncesijo zagotovili tak informacijski sistem, da bodo lahko z gotovostjo načrtovali število potnikov. Odločili so se za sistem Prodata (del opreme so že uvozili), uvedli pa bodo tudi elektronske kartice.

S 1. decembrom nova avtobusna linija

Na pobudo Krajevne skupnosti Piran bo podjetje s 1. decembrom uvedlo novo linijo oz. direktno povezavo na relaciji Piran-Portorož-Lucija-Izola-izolska bolnišnica-Markovec-Koper.

Zglobne avtobuse bodo ukinili

Ivan Djurkov je povedal, da bodo priljubljene, precej počasne zglobne avtobuse - trole, v petih letih povsem izločili iz prometa.

Tedenske, dvotedenske in mesečne vozovnice

S ciljem, da bi pritegnili na svoje avtobuse čimveč potnikov, bodo ponudili poceni tedenske, še bolj poceni dvotedenske in najbolj poceni (te že prodajajo) mesečne vozovnice. Pa tudi vozovnice za posamezne ciljne skupine. Na primer upokojenca... Menijo, da bodo v koncesijskem obdobju upeli povečati število potnikov vsaj za deset odstotkov.

Kdo je I & I?

Ljudje včasih ugibajo odkod se je pojavila ta firma in ali ni nastala iz propadlega avtobusnega podjetja Slavnik? Ivan Djurkov je povedal, da je podjetje I & I, Avtobusni prevozi d.o.o., Koper, bilo ustanovljeno 4. aprila 1990. Osnovni kapital za začetek dela in pogoje za registracijo firme so zagotovili pravna oseba Intereuropa Koper in nekaj posameznikov-fizične osebe. Podjetje ima 160 milijonov tolarjev nominalnega kapitala in je v fazi preoblikovanja v delniško družbo.

Ivan Djurkov, direktor družbe I & I

IZBIRAMO ŠPORTNIKE PIRANA 96

Spoštovani bralci, cenjeni športniki, športni delavci in ljubitelji športa v občini Piran. V sodelovanju s Športnim centrom Piran bo naš časnik Primorski utrip tudi letos izbral športnike Pirana in zaslužne športne delavce '96. Akcija bo potekala vse do decembra. Točen datum in kraj podelitve priznanj najboljšim, ki jih bomo izbrali na podlagi vaših prispelih glasovnic in ob upoštevanju kriterijev, ki ji določi Športni center Piran, bomo objavili v oktobrski številki Primorskega utripa.

Glasovnice pošljite na naslov: Primorski utrip, Liminjanska 91 Lucija, 6320 Portorož. S pripisom: Športnik Pirana '96.

GLASOVNICA

primorski utrip

ŠPORTNI CENTER PIRAN
CENTRO SPORTIVO PIRANO

IZBIRAMO ŠPORTNIKE PIRANA '96

Glasujem za:

Najboljšo športnico _____

Najboljšega športnika. _____

Najboljšo športno ekipo _____

Najboljšo mlado športnico _____

Najboljšega mladega športnika _____

Najboljšo mlado ekipo _____

Zaslužnega športnega delavca _____

Adriatic

agent

Izola, Cankarjev drevored 4

6310 Izola

Tel. 066/ 63-611

M.tel. 0609643585

* Sklepanje vseh vrst zavarovanj

* Ocenjevanje škod

* Likvidacija in izplačevanje škod

* Celoten zavarovalniški servis

Lucija : Tel.: 066/ 770-816,

Telefaks: 066/ 771-887

Izola : Tel.: 066/ 63-611,

Telefaks: 066/ 65-275

Narava se rada poigra

Giorgio Dellosto iz Liminjana pri Luciji nam je pokazal nenavaden pridelek, ki je zrasel na njihovem vrtu; 1,45 m dolgo in okoli 5 kg težko bučo.

Pravi, da je podobno bučo "pridelal" tudi lani. Nekaj časa jo bo pustil viseti na steni potem pa bo spravil semena za naslednje leto. Da je narava letos res nekoliko čudna smo se lahko prepričali nedaleč proč, kjer smo opazili cvetoče slivovo drevo. Kmetje pravijo, da je to prvi znak dolge in mrzle zime.

SVETOVANJE IN POSREDOVANJE

FIDATA

d.o.o.

Obala 132 - Lucija
6320 Portorož

Tel.: 066/770-623, 770-624

M.tel.: 0609 / 631438

Fax.: 066 / 771-295

Prodajate ali kupujete vozilo ?

Prihranite si čas.

Pri nas prodajamo in posredujemo pri prodaji vozil. Vse boste lahko opravili na enem mestu, od podpisa do prenosa lastništva vozila.

Neodvisni, nestranski časnik za območje občine Piran, Istre in zamejstva

primorski utrip

Ustanovitelj in izdajatelj:

informa

Tržno komuniciranje in informiranje
Portorož, Liminjanska 91, Tel./ Fax: 066/ 770-185
pisarna: Lucija, Sedež KS, Obala 105-107
Opr. prihl. št. 40-4/93 Rep. uprava za družbene prihodke izpostava Piran / Franc Krajnc s.p.
ŽR št.: 51400-620-63-051202111-6502, 85 SB Koper
Glavni in odgovorni urednik: Franc Krajnc
Naslov uredništva in oglasnega oddelka: Liminjanska 91, Lucija, 66320 Portorož, Tel./ Fax: 066/ 770-185
Časopisni svet: dr. Livij Jakomin (predsednik), dr. Mirana Malc, Stefano Iusa, Janez De Reggi, Nino Spinelli
Elektronska obdelava in prelom: GRAFFIT Line Izolad.o.o.
Tisk: Tiskarna Vek Koper
List izhaja mesečno, cena za izvod je 80 SIT
Po mnenju Urada za informiranje št. 4/3 - 12-889/93 - 23/288 je Časnik Primorski utrip proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarife št. 3 tarife prometnega davka, po kateri se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.

Podatki o prenočitvah 1-9 '96 V turizmu le ni tako slabo

Do septembra (le) za dva odstotka manj turističnih prenočitev.

Po podatkih Statističnega urada RS smo do konca septembra zabeležili v Sloveniji 4.909.130 prenočitev, kar je v primerjavi z devetmesečjem lanskega leta le še 2 odstotka manj. Nekoliko so se nam izneverili domači gostje (5 odstotkov manj prenočitev), medtem ko je bilo prenočitev tujih gostov celo za 3 odstotke več. V strukturi prenočitev pa se tehnica že nagiba v prid domačim gostom (57:43).

Uradnih podatkov o prenočitvah za oktober in november še ni, vendar lahko, glede na splošne trende, ugotovljamo, da bomo v Sloveniji letos zabeležili precej podobno stanje kot leta 1995.

Pomembni so seveda finančni pokazatelji, ki žal tudi za nekatera turistična podjetja na Slovenski Obali ne bodo vzpodbudni. Turisti namreč ne razmetavajo z denarjem, manj kupujejo, skrbno obrnejo vsak tolar, kar se ne pozna le pri penzijski ponudbi, ampak tudi v zunajpenzijski ponudbi in v trgovinah.

Iz Avstrije je prišlo v Slovenijo do 30. septembra skoraj 100 tisoč turistov (+3%), vendar so se zadržali manj časa (indeks prenočitev 97). Iz Italije je prišlo skoraj 150 tisoč turistov (+21%). Tudi Italijani so se letos pri nas zadrževali manj časa (indeks prenočitev 114). Izračun kaže, da je vsak talijanski turist je pri nas prebival poprečno le 2,39 dni. Prihodov Nemcev je bilo za 18 odstotkov več, njihovih prenočitev (499.191) pa za 2 odstotka več. Dražavljeni Hrvaške so v Sloveniji ustvarili 173.728 prenočitev, kar je za odstotek manj, vendar so se pri nas zadržali kakšen dan ali dva več. Iz ZR Jugoslavije je prišlo k nam v Slovenijo le 9.985 turistov, kar je sicer precej več kot lani, vendar je padec prenočitev kar 30-odstoten.

Precej manj je bilo Rusov (indeks prenočitev 70), Bosancev in Hercegovcev (indeks prenočitev 79) in tudi Bolgarov. Spet se vračajo k nam na obisk Danci, Čehi, Nizozemci, Norvežani, Poljaki, Romuni, Švedsi, Britanci in celo Američani.

Prenočitve po vrstah objektov v Sloveniji

Hoteli - 4%
Prenočišča + 115%

Dopolnilne nastanitvene zmogljivosti

Kampi + 18
Zasebne sobe - 1%

Prenočitve po vrstah krajev

Ljubljana: Enako kot lani
Zdraviliški kraji - 1%
Obmorski kraji - 5%
Gorski kraji - 3%
Drugi turistični kraji +10%
Drugi kraji: Indeks +42%.

Prenočitve na Slovenski Obali januar - september 1996

Na Slovenski Obali smo do konca septembra letos zabeležili 29,4% vseh prenočitev v Sloveniji.

OBČINA PIRAN

Skupaj: 890.329 (-6%)
Domači: 462.798 (-7%)
Tuji: 427.531 (-4%)

OBČINA IZOLA

Skupaj: 248.669 (-6%)
Domači: 193.589 (-10%)
Tuji: 55.080 (+8%)

MESTNA OBČINA KOPER

Skupaj: 306.228 (-4%)
Domači: 249.066 (-2%)
Tuji: 57.162 (-8%)

Prenočitve po večjih krajih:

V Portorožu so do konca septembra 1996 zabeležili 71,41% vseh prenočitev v piranski občini.

Skupaj: 635.849 prenočitev (-7%)
Domači: 275.163 (-8%)

Tuji: 360.686 (-6%)

V Piranu so do 30. 9.1996 našli 6,92% vseh prenočitev v piranski občini.

Skupaj: 61.679 (+3%)

Domači: 37.210 (-12%)

Tuji: 24.469 (+40%).

50 skupnih let Cesarine in Ivana Smrekar

ZLATA POROKA

V soboto, 16. novembra, natančno po petdesetih letih skupnega zakonskega življenja, sta si Ivan in Cesarina Smrekar v poročni dvorani občinske palače v Piranu pred matičarko Zvezdano Kraševac in Županom Frankom Fičurjem, ponovno izmenjala prstana.

Ivan kot 20-letni borec 3. prekomorske brigade in Cesarina kot 17-letno dekle, ki je pribežalo iz bombardiranega Trsta, sta se spoznala v Bujah, kjer sta se 16. 11. 1946 tudi poročila. Imata tri otroke in pet vnukov.

Sin Robert in hči Majda sta bila priči tega srečnega dogodka.

Cesarino Smrekar poznamo kot prizadevno aktivistko Rdečega križa, ki je za svoja nesebična dejanja na humanitarnem področju prejela najvišje priznanje predsednika Republike g. Kučana. Župan jima je ob zlatem jubileju skupnega življenja zaželel še veliko sreče, razumevanja in lepih dni, ter da bi bila še naprej v ponos vsem, kako je treba skupaj živeti in si dajati drug drugemu pogum. Ivan in Cesarina sta na ta sobotni dan, ob lepih zvokih harmonike in številnih čestitkah, prelistala delček njune spominske knjige, ki je zagotovo zelo polna in bosta iz nje v cvetju jeseni črpala pogum in nove moči.

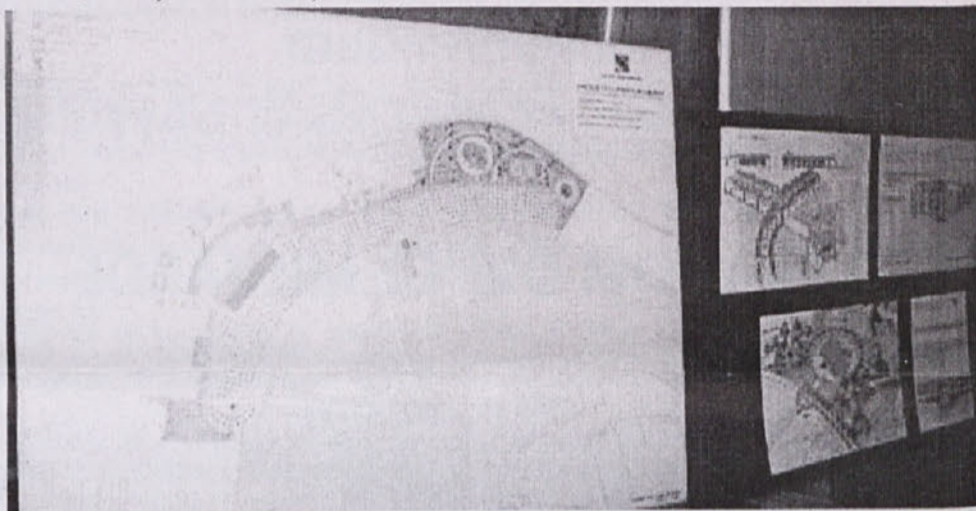

Bo Portorož dobil olimpijski bazen?

Po idejnih načrtih naj bi na osrednji portoroški plaži nasproti stavbe KS zgradili odprt bazen olimpijskih dimenzij s katerim bi dodobra dopolnili športno turistično ponudbo v piranski občini.

Zamisel o bazenu so predstavili 7. novembra v prostorih telovadnice na stadionu v Piranu. Župan, delavci JP OKOLJE, občinskih služb in Športnega centra Piran so si namreč ta dan ogledali tudi športne objekte s katerimi upravlja Športni center Piran.

Zdenko Vozlič, direktor Športnega centra Piran je dejal, da je kar veliko razlogov, da se v občini Piran lotimo tudi tega obsežnega projekta, ki bo po nekaterih izračunih veljal čez 3 milijone mark. Športni klubi ne morejo v hotelske bazene, tudi če plačajo, je dejal. Investitor naj bi bilo JP Okolje s soinvestitorji.

Spoštovani upokojenci, prejemniki italijanskih pokojnin

Ste v dvomih, kako najlažje in najvarneje urediti prejemanje italijanske pokojnine?

Splošna banka Koper Vam svetuje, da si to uredite na devizno hranilno knjižico ali devizni tekoči račun pri naši banki. V kolikor ju še nimate, Vam v vseh naših poslovnih enotah to takoj uredijo.

Bistvene prednosti prejemanja Italijanskih pokojnin pri Splošni banki Koper so:

- * razpolaganje z deviznimi sredstvi je PROSTO, brez plačila provizije banki
- * sredstva se obrestujejo v devizah
- * celotno poslovanje lahko opravljate domu najbližji enoti Splošne banke Koper
- * različne oblike deviznega varčevanja
- * devizna varčevalna knjižica
- * devizni depozit nad 3, nad 6 in nad 12 mesecev
- * sredstva na devizni vlogi so lahko osnova tudi za sodelovanje na drugih področjih bančnega poslovanja

ZA ENOSTAVNO IN VARNO POT DO VAŠEGA DENARJA...

splošna banka koper